

DRAUGAS

PERIODICALS
September 18, 2003
Vol. XCIV

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

KETVIRTADIENIS - THURSDAY, RUGSĖJO - SEPTEMBER 18, 2003

*****MIXED ADC 606
PSS FT BRATIS
THE LIBRARY OF CONGRESS
EUROPEAN READING ROOM
SERIALS DIVISION
WASHINGTON DC 20540-4830

NEWSPAPER - DO NOT DELAY - Date Mailed 09-17-03

UŽSIENIO LIETUVIŲ DIENRAŠTIS

4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629
TEL: 773-585-9500 • FAX: 773-585-8284 • WWW.DRAUGAS.ORG

Nr. 181
Kaina 50 c.

Šiame numeryje:

Knyga apie Lembergtų šeimą. Žinutės iš Pacifiko pakrantės. Jaunieji tremtiniai iš Karaliaučiaus krašto. Lietuvių dienos Cleveland, OH.
2 psl.

Ar tikrai Amerika bedievių šalis. JAV LB tarybos sesijos darbai. Kokia turėtų būti tolimesnė veikla.
3 psl.

Sacharos dykuma vėl pradeda žaliuoti. Ar pavyks įminti faraonų „prakeiksmo“ paslaptį. Būkime sveiki — ir dar daug daugiau „Idomu žinoti“ skiltyse.
4 psl.

Lietuvių pėdsakai Amerikoje. Birutė Jasaitienė paminėta amerikiečių spaudoje. Remkime „Vaiko vartai“ mokslą darbus.
6 psl.

Sportas

* San Francisco (JAV) vykusiose tarptautinėse „T-Mobile International“ 80 km dviratininkų lenktynėse lietuvė Modesta Vzesniauskaitė, atstovaujanti „Aušra Grudis Safi“ komandai, tarp 67 dalyvių užėmė 4-tąją vietą.

* Slovėnijoje tęsiasi 2003 metų Europos jaunųjų šachmatų čempionatas, kuriame penkiose amžiaus grupėse tarp 553 vaikų bei merginų dalyvauja ir 11 Lietuvos jaunųjų šachmatininkų. Trečią pergalę berniukų iki 12 metų amžiaus turnyro IV rato varžybose iškovojo Matas Narmontas.

* Buvęs Kauno „Žalgirio“ krepšininkas, vidurio puolėjas Gintaras Einikis artimiausią sezoną tikriausiai atstovaus Lenkijos klubui Sopot „Prokom Trefl“. Jei neiškilis jokių problemų, 33 metų 208 cm ūgio žaidėjas taps Lenkijos vicečempionų komandos žaidėju. Lenkų spaudos duomenimis, lietuvius turėtų uždirbti apie 200,000 dolerių per sezoną.

Naujausios žinios

* Premjeras agitavo vokiečius investuoti Lietuvoje.

* Liberalcentristai kaltina premjerą meluojant apie mažus Lietuvos mokesčius.

* Sostinėje bus ieškoma kompromiso dėl planuojamų statybų miesto centre.

* Vilniuje savo produkciją pristatys viena didžiausių pasaulyje sraigasparnių gamintojų.

* Italija vis labiau linksta spresti Lietuvos turto problemą kompensacijos keliu, teigia Lietuvos diplomatas.

* Seimo komitetas nesutinka, kad dalis globojamo vaiko pašalpos patektų į neiešijamą jo asmeninę sąskaitą.

* Atidarytas naujas Kauno Ažuolyno sporto ir sveikatingumo centras.

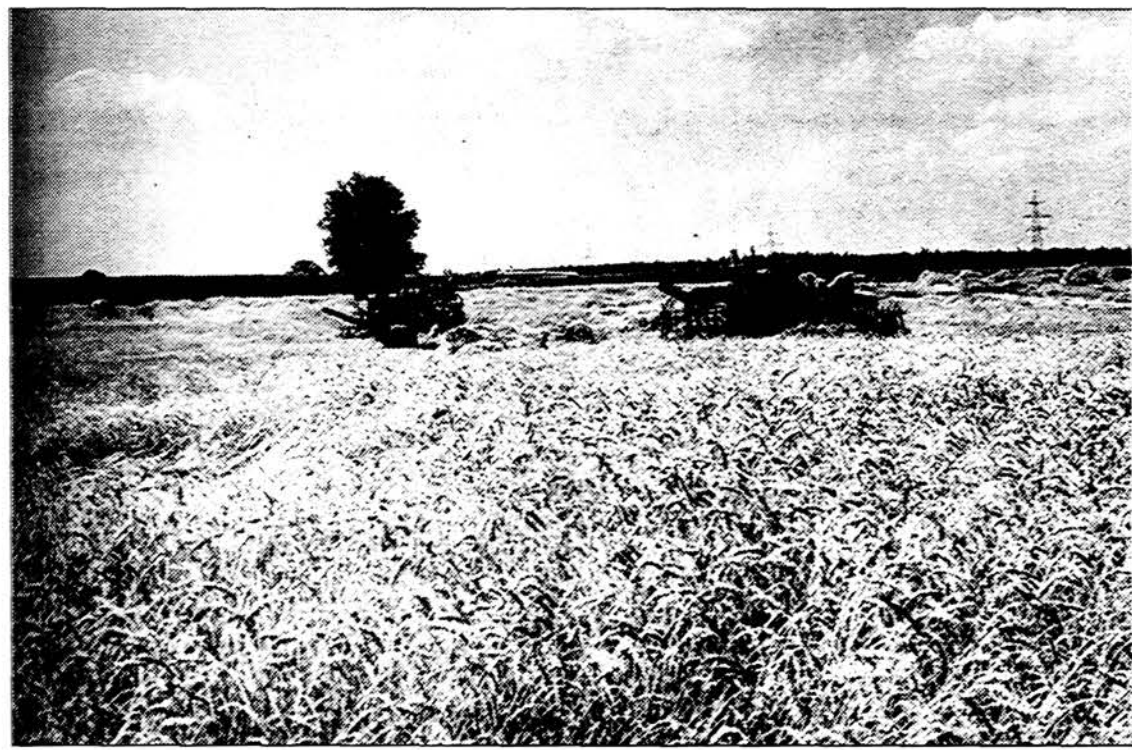
Lietuvoje jau sudorotas beveik visas išaugintų javų derlius

Vilnius, rugsėjo 17 d. (Elta) — Žemės ūkio ministerijos duomenimis, valstybėje jau nuimta daugiau kaip 90 proc. grūdų derliaus.

Del lietingų orų apie 10-25 proc. derliaus nebaigta nuimti Pakruojo, Rokiškio, Kretingos, Pasvalio rajonuose. Numatomas bendras grūdų derlius turėtų būti apie 2,6-2,8 mln. tonų, o vidutinis grūdinių augalų derlingumas gali siekti po 3 tonas iš kiekvieno hektaro.

Valstybės įmonės Lietuvos žemės ūkio ir maisto produktų rinkos reguliavimo agentūros duomenimis, nuo grūdų pirkimo pradžios jau nupirktą 18,000 tonų grūdų, iš jų 13,300 tonų I klasės ir 4,700 tonų II klasės kviečių.

Kviečių augintojai, atsiradus galimybei, grūdus parduoti brangiau, pirkėjų gali pasirinkti savo nuožūrą.

Javų pjūtės įkarsčiai.

Prezidentas ragina paspartinti žemėtvarkos skandalų tyrimą

Vilnius, rugsėjo 17 d. (BNS) — Prezidentas Rolandas Paksas Specialiųjų tyrimų tarnybos (STT) direktoriaus Valentino Junoko paprašė paaiškinti, kodėl lėtai tiriamas teisės į žemės nuosavybę atkūrimas Žemės ūkio ministerijai pavaldžioje institucijoje.

„Pokalbio metu konstatuota, jog tyrimas dėl žemės sklypų skirstymo bei teisių į žemės nuosavybę atkūrimą vyksta neoperatyviai“, rašoma Prezidentūros pranešime spaudai.

Be to, pasak pranešimo, prezidentas STT vadovo klausė, kaip reikėtų daryti, kad tyrimai,

susiję su žemės sklypų dalybomis bei teisių į žemės nuosavybę atkūrimu, būtų aktyvesni ir pasiektų loginę išvadą — kalti asmenys būtų patraukti atitinkamam teisiniam atsakomybėn.

R. Paksas buvo supažindintas ir su tyrimo medžiaga dėl pažeidimų Žuvininkystės departamente prie Žemės ūkio ministerijos.

„Artimiausiu metu prezidentas ketina susitikti su žemės ūkio ministru Jeronimu Kraujeliu ir išsiaiškinti, ar Žemės ūkio ministerija pajėgi įvesti tvarką sau pavaldžiam depar-

tamente ir priimti atsakomybę už jo veiklą“, teigiama pranešime.

STT atstovė spaudai Elena Martinonienė informavo, kad šiuo metu yra atliekama 14 ikiteisminių tyrimų, susijusių su žemės nuosavybės teisių atkūrimu, areštuota apie 70 sklypų, kai kuriems apribotos teisės į nuosavybę, kelioms dešimtims pareigūnų pareikšti įtarimai dėl piktnaudžiavimo tarnybine padėtimi ar dokumentų klastojimo, keliasdešimt pareigūnų buvo atleisti iš darbo ar išėjo savo noru.

Nukelta į 5 psl.

Japonijos vyriausybės parama — Lietuvos nacionaliniam muziejui

Vilnius, rugsėjo 17 d. (BNS) — Lietuvos nacionaliniame muziejuje Vilniuje trečiadienį pasirašytas Lietuvos ir Japonijos vyriausybės susitarimas dėl Japonijos finansinės paramos.

Dokumentą pasirašė Lietuvos užsienio reikalų ministras Antanas Valionis ir Japonijos ambasadorius Lietuvai Shohei Naito. Cereemonijoje dalyvavo kultūros ministrė Roma Žakaitienė, URM valstybės sekretorius Evaldas Ignatavičius, Japonijos ambasados laikinasis reikalų patikėtinis Eizo Kaneyasu, Seimo atstovai.

Lietuviški grūdai — į užsienį

Vilnius, rugsėjo 17 d. (BNS) — Lietuvos ūkininkai atrado naują aukso gyslą — valstybėje išauginti grūdai dideliais kiekiais vežami į Latviją, Ukrainą, Baltarusiją, kur grūdų derlius šiemet labai mažas.

Pernai rugpjūtį į Ukrainą neišvežta nė vienos tonos grūdų, o šiemet Lietuvos įmonės ten eksportavo 4,540 tonų maistinių grūdų, į Latviją pernai rugpjūtį išvežta iki 438 tonos, o šiemet — jau 7,200 tonų, rašo „Lietuvos rytas“.

„Ten, kur lietuviai anksčiau dideliais kiekiais pirkė grūdus, šiandien ten pat juos pardavinėja“, sakė Valstybinės augalų apsaugos tarnybos skyriaus vedėja Lidija Nečijeva.

Grūdus supirkinėjancios Lietuvos įmonės už aukštos klasės grūdų toną moka didesnę nei intervencinė kainą — 400-420 litų. Tokia kaina padengia grūdų auginimo savikainą ir patenkina žemdirbius.

Ukrainoje minimali tonos kaina — 160 JAV dolerių (490 litų).

Lietuvos žemės ūkio ir maisto produktų rinkos reguliavimo tarnyba antradienį paskelbė konkursą grūdams užsienio rinkose parduoti. Tačiau spėjama, kad grūdų bus supirktas nedaug, nes valstybės nustatyta kaina nesiekia rinkos kainos.

Informacija apie pensijų kaupimą — naujoje interneto svetainėje

Vilnius, rugsėjo 17 d. (Elta) — Trečiadienį pradėjo veikti pensijų kaupimo sistemai skirta interneto svetainė „www.pensijusistema.lt“, kurioje galima rasti išsamią informaciją apie dabar veikiančią pensijų ir naują pensijų kaupimo sistemą, peržiūrėti su jomis susijusius norminius aktus, susipažinti su dalyvavimo naujoje sistemoje galimybėmis, saugumo garantais.

Šis tinklalapis yra Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos vykdomos informacinės kampanijos dalis.

Svetainėje yra ir pensijų skaičiuoklė, kuria galima susiskaityti busimos pensijos dydį, dalyvaujant naujoje pensijų kaupimo sistemoje arba liekanti „Sodros“ sistemoje.

Neturintiems laiko skirta skiltis „Apie naująją pensijų kaupimo sistemą per tris minutes“.

Svetainėje pateikti atsakymai ir dažniausiai užduodamus klausimus, nurodyti visų pensijų kaupimo paslaugų teikiančių bendrovių adresai bei telefonai.

Teismui perduota Panevėžio verslininkus reketavusios gaujos narių byla

Vilnius, rugsėjo 16 d. (BNS) — Generalinė prokuratūra baigė tirti ir teismui perduoti Panevėžio verslininkus reketavusios ir kruvinoje „Svainijos“ dramoje dalyvavusios gaujos narių bylą.

Minėtoje byloje 32 metų Audrius Lazauskas ir 44 metų Vidmantas Kirklys yra įtariami veikę organizuota grupe ir iš Panevėžio verslininko Rimanto Okulčiaus bei jo svainio Arūno Stumbrio prievartavę didelės vertės turtą.

Už šį nusikaltimą baudžiamasis kodeksas numato laisvės atėmimo bausmę nuo 3 iki 10 metų.

Baudžiamoji byla buvo pradėta 1996 metų gruodį, iškart po tragiškų įvykių Panevėžyje, „Svainijos“ parduotuvėje. A. Lazauskas ir V. Kirklys buvo du iš aštuonių gaujos narių, kurie 1996 m. gruodžio 24-osios vakarą atėjo į Panevėžio verslininko R. Okulčiaus parduotuvę „Svainija“, reikalaudami sumokėti 10,000 dolerių „duoklę“.

Gindamasis R. Okulčius iš teisėtai turėto pistoleto nušovė reketo organizatoriumi laikytą Panevėžio nusikaltėlių autoritetą Vitalijų Tuzovą. Marių Kalvelį, Kęstutį Barbauską bei Darius Augustavičių.

Vidmantas Kirklys, Kęstutis Vaitiekūnas, Virginijus Rakauskas, bei A. Lazauskas verslininko šūviai sužeidė. Dėl įvairių sužalojimų jie buvo paguldyti į ligonines. Panevėžio ligoninėje liko gydytis tik K. Vaitiekūnas.

Nukelta į 5 psl.

Pasaulio naujienos

(Remiantis AFP, Reuters, AP, Interfax, ITAR-TASS, BNS žinių agentūrų pranešimais)

EUROPA

Madridas. Prancūzija ir Vokietija „nubaude“ Ispanijos premjerą Jose Maria Aznar už jo paramą JAV sprendžiant Iraką krizę, išbraukdamas jį iš mažojo Europos Sąjungos (ES) viršūnių susitikimo Berlyne dalyvių sąrašo, trečiadienį rašo Ispanijos spauda. Prancūzijos prezidentas Jacques Chirac ir Britanijos premjeras Tony Blair šeštadienį Berlyne pietaus su Vokietijos kancleriu Gerhard Schroeder. Pietų metu tikimasi sumazinti dėl Irako tarp valstybių susidariusią įtampą ir aptarti bendros užsienio politikos klausimus.

Londonas. Alzyrietis lakunas, JAV neteisėtai apkalintasis parama 2001 metų rugsėjo 11-osios teroro išpuolių vykdytojams, pateikė 20 mln. dolerių ieškinį JAV Federaliniam tyri-

my biurui (FBI) ir Teisingumo departamentui, praneša britų dienraštis „The Guardian“. 29 metų Londono gyventojas Lotfi Raissi tapo pirmuoju asmeniu, suimtu įtarus sąsajomis su šiais išpuoliais. Įvardintas pagrindiniu įtariamuoju, jis 5 mėnesius praleido kalėjime, tačiau Didžioji Britanija nesutiko jo išduoti Amerikai. Jei L. Raissi būtų tekę stoti prieš teismą JAV, jam būtų grėsusi mirties bausmė.

Stokholmas. Švedijos policija apklausė vyrą, kuris įtariamas užsienio reikalų ministrės Annos Lindh nužudymu, o teismo medicinos ekspertai tikrina, ar jo DNA atitinka genetinė medžiaga, rastą ant nužudymo įrankių buvusio peilio. 35 metų įtariamasis buvo suimtas antradienį vakare viename Stokholmo bare. Jis buvo panašus į vyrą, matomą parduotuvės, ku-

V. Šustausko mestus kaltinimus tirs prokuratūra

Vilnius, rugsėjo 17 d. (BNS) — Seimo Etikos ir procedūrų komisijos pirmininkas Algimantas Salamakinas paprašė Generalinės prokuratūros pradėti ikiteisminį tyrimą dėl tariamo bandymo nunuodyti Lietuvos laisvės sąjungos vadovą, parlamentarą Vytautą Šustauską.

„Įtarimai dėl bandymo nunuodyti Seimo narį yra labai rimti“, pažymėjo A. Salamakinas.

Nukelta į 5 psl.

rijo prieš savaitę buvo užpulta A. Lindh, nufilmuotoje medžiagoje.

JAV

Vašingtonas. JAV Atstovų Rūmų demokratų vadovai antradienį pareiškė, kad prezidentas George W. Bush turi atleisti pagrindinius savo politikos Irako atžvilgiu autorius, kad su lauktu tarptautinės bendruomenės paramos atstatant valstybę. Atstovų Rūmų daugumos vadovas respublikonas Tomas DeLay pareiškė, kad „toks karas su terorizmu yra tai, ko niekas iki šiol nedarė. Akivaizdu, kad kartas nuo karto pasitaikys klaidų“.

Jungtinės Tautos. Buvęs Jungtinių Tautų (JT) tikrintojų nusiginklavimo klausimais vadovas Hansa Blix vis labiau linksta manyti, kad Irakas dešimtojo dešimtmečio pradžioje sunaikino savo masinio naikinimo ginklus ir kad žvalgybos agentūros klydo pateikdamos išvadas dėl Irako ginkluotės, kuriomis buvo remiamasi pra-

dedant karą. H. Blix, kuris paliko savo postą birželį, priminė, kad iš pradžių JAV vadovybė kalbėjo apie Irako masinio naikinimo ginklus, o vėliau ėmė kalbėti apie tokių ginklų kurimo programas. Per daugiau kaip penkis mėnesius trukusią paiešką Irako tyrimo grupė, kurioje dirba apie 1,500 žinovų, nerado jokių masinio naikinimo ginklų.

Vašingtonas. Keturių žvaigždučių atsargos generolas, buvęs NATO pajėgų Europoje vyriausiasis vadas Wesley Clark nusprendė varžytis dėl teisės tapti demokratų kandidatu 2004 metų prezidento rinkimuose ir kovoti su dabartiniu JAV prezidentu George W. Bush. 58 metų W. Clark, kuris vadovavo NATO kampanijai Kosovo ir nuo pat pradžių kritiškai JAV vadovaujamą karą Irake, nuo 1997 metų iki 2000 m. gegužės buvo NATO pajėgų vyriausiasis vadas, tačiau politikoje jis yra laikomas naujoku. Tačiau jo šalininkai teigia, kad W. Clark, per karus

Afganistane ir Irake dirbusiam CNN kariniu apžvalgininku, pakanka karinės ir užsienio politikos patirties, kad mestų iššūkį dabartiniam JAV vadovui.

Vašingtonas. Talibano karo vadai dvejose Afganistano provincijose planuoja išpuolius prieš Jungtinių Tautų (JT) darbuotojus, JAV vadovaujamą pajėgą ir afganistaniečių pareigūnus, trečiadienį išėjo JAV. Antradienį pagalbos agentūros pareiškė, kad NATO privalo skubiai išplėsti saugumo operacijas už Kabulo ribų, nes dėl nesibaigiančių pultinių įvykių beveik neįmanoma vykdyti atstatomųjų darbų.

IRAKAS

Bagdadas. Dubai įsikurusi televizija „al Arabiya“ trečiadienį transliavo garsiajame, kurioje esą girdimas nuverstas Irako diktatoriaus Saddamo Hussein balsas. Išaše sakoma, kad JAV privalo be jokių sąlygų išvesti savo pajėgas iš Irako. Garsiajame girdimas balsas

ragina irakiečius rengti daugiau išpuolių prieš amerikiečių karinius ir „visomis įmanomomis priemonėmis testuoti šventąjį karą su kvailiais okupantais“. Išaše pabaigoje nurodoma, kad ji buvo padarytas rugsėjo mėnesį.

ARTIMIEJI RYTAI

Tel Avivas. Izraelio užsienio reikalų ministras Silvan Shalom trečiadienį sveikino JAV sprendimą sustabdyti Jungtinių Tautų rezoliuciją, smerkiančią planus „pašalinti“ palestiniečių prezidentą Yasser Arafat, ir sakė, kad tai yra atkirtis ekstremistinėms arabų vyriausybėms.

Ramala, Vakarų Krantas. Palestiniečių prezidentas Yasser Arafat sake, jog nesijaudina dėl to, kad JAV antradienį sustabdė Jungtinių Tautų (JT) rezoliuciją, kurioje Izraelio reikalaujama nekenkti jam ir jo neįsitraukti. „Mes neįsitraukiame į vienur ar kitur ateinančios rezoliucijos. Mes svarbesni už bet kokią rezoliuciją“, sakė Y. Arafat.

LIETUVIŲ TELKINIAI

PLUOSTAS PACIFIKO
PAKRANTĖS ŽINIŲ

Besibaigiant šių metų darbuotės laikmečiui, Los Angeles, CA, Šv. Kazimiero parapijos klebonas kun. Stanislovas Anužis savaip pravedė naujos parapijos tarybos rinkimus. Buvo išsiuntinėtis kandidatų sąrašas (gana ilgas) kiekvienam parapijietii; daugiausia balsų gavė buvo išrinkti i parapijos komitetą – tarybą. Los Angeles Šv. Kazimiero parapijos žiniose ir buvo paskelbta ši laukiama naujiena, kaip „Vox populi – Vox Dei“. Nuo dabar, klebonui sugrįžus iš atostogų, veiklos programa laukia naujų rankų, naujo darbo. Labai džiugiai ši įdomi procedūra naujėdė – savanoriškai įsipareigojus tarnauti parapijai be užmokesčio, išskyrus tiktai vargonininką ir zakristijoną. Klebonas kun. S. Anužis, po to išvyko vienam mėnesiui atostogų i Lietuvą.

Pamaldos vyko ta pačia tvarka ištisą vasaros laikotarpį, naujam kunigeliui Simui Maksvyčiui tartininkaujant; prel. dr. Algirdas Olšauskas, tebera rūpestingai pajėgus. Muz. Viktoras Ralys jau daugiau negu dvylika metų čia dirba be atostogų; kiekvieno skambesio dienos Suma Šv. Kazimiero bažnyčioje būna aukojama giedotinių Mišių liturginė seka. Parapija ši vargonininką labai vertina; ypač, jo paruoštais ir atliktais aukšto lygio religiniais koncertais visi didžiuojasi; o atvykę atostogų svečiai iš kitur komentuoja pamaldas, kaip privilegiją išklausyti gero chorinio bažnytinės muzikos giedojimo. Turiningas pamokslas praturtina kasdienybę prel. A. Olšauskas ir svečias, jaunas klebono pavaduotojas, kun. Simas Maksvytis. Lietuvių palaikymo darbuotės parapijoje tęsiasi ir gerų solistų atranka: Antanas Polikaitis, Rimtautas Dabšys, Vita Vilkiene, Janina Čekanauskienė, Stasė Pautienienė, Laimis Dovydatis; visi jie pasitarauja laidotuvių, paminėjimų ir apskritai renginių progromis.

Rugpjūčio mėnesio antroje pusėje losangeliečiai šaučiai paminejo vargonininko, choro vadovo muz. Viktoro Ralio gimtadienį. Pilnutėlė parapijos salė vaišinosi, šokiais ir dainomis linkėdami ilgiausiu

metų. Choro valdyba įteikė jam gražų vokalų nuo visų. Gėlėmis kvepėjo išpuosta salė. Mūsų choro vadovas sulaukė rimto amžiaus, kaip dauguma jo choro dalyvių, visgi, jisai yra tebera jauniausias, mūsų pats geriausias palikuonis jau tirpstantis „Dievo paukštelis“ – generacijai. Viktoras Ralys parapijos saleje šventė savo penkiasdešimtąjį gimtadienį!

Rugpjūčio mėn. pabaigoje vienas įvykis taip pat pasiliko neužmirštas. Tai Estų vyrų choro koncertas Šv. Kazimiero parapijos saleje antradienį, rugpjūčio 26 d. Koncertą rengė Los Angeles Estų Bendruomenė. Ji nėra tokia gausi – mūsų patalpa jiems atrodė tinkamiausia ir dėl finansinių priežasčių. Šis Tartu akademinių vyrų choras yra ugdytas kelių generacijų, pradedant 1912 metais. Chorui priklauso vokalistai akademikai: Tartu universiteto, Estų agrikultūros ir Karo akademijos absolventai, profesoriai, aukštojo mokslo vyrai. Yra pasižymėjęs ypatinga vokaline disciplina.

Estų, ugrofinų kilmės brožas nėra plataus atviro dainavimo balsas. Vokalinė skambesio linija sudaro išbaigtą meninę visumą; garsas įgyja kūrybinę reikšmę: nevienodo aukštumo garsų virtinė, pagal literatūrinį tekstą, susijungia i darnią visumą. Ir pasijunti isiklausęs kūrinių („To Estonian Men“, „It was then“, „It Flies Towards The Honey Tree“), kuris prajuokina, stebina. Nenuostabu, kad šis Tartu akademinių vyrų choras – TAM – yra vienas geriausiųjų nuo pat įsikūrimo 1912 metais.

Parapijos salės publika buvo labai akyli, daugumą sudarė estai, gausus lietuvių atsilankymas užpildė likusias kėdžių eiles. Po koncerto rengėjų apdovanojimo, bet tai silankymas užpildė likusias kėdžių eiles. Po koncerto rengėjų apdovanojimo, bet tai silankymas užpildė likusias kėdžių eiles.

Kaip gera, kad tokia ypatinga proga pasitaikė užbaigti vasaros atostogas Šv. Kazimiero parapijos saleje, kuri, naujai išdžayta, švari; lietuvių geros valios vardu nepaprastai irgi pasitaravo.

Stasė Pautienienė

„Lanko“ stovyklų stovyklautojai. Siemet stovykla suruosta rugpjūčio 17–23 d. netoli Seattle, WA. Stovyklai vadovavo Silvija Fabijonaitė-Comeaux.

Zitos Petkienės nuotrauka.

JAUNIEJI TREMTINIAI IŠ KARALIAUČIAUS KRAŠTO

Už lietuviybę reikia mokėti – sako „Lietuvių namų“ Vilniuje naujųjų moksleivių tėveliai, šiandien, man lydint, savo atžalas išvežė toli nuo savo namelių i Lietuvos sostinę.

Mes leidome savo vaikus i lietuviškas klases dėl to, kad jie išliktų lietuviams, bet negalvojome, kad dėl to dar vaikystėje teks jiems iškeliauti iš gimtųjų namų.

Jonas Daukšys, Stalupėnų lietuvių draugijos pirminkas, dvykūnų aštuntokų Povilo ir Antano tėvas, savo sūnus leido i Stalupėnuose veikusias lietuviškas pradines klases, kurios vėliau buvo uždarytos. Tada vaikai lankė Eitkūnuose veikusias klases, bet ir jos iširo.

Beliko vienas kelias – Lietuva.

Nijolė Pranskevičiūtė – Naimušina – Lietuvos partizanė, buvusio politinio kalinio dukra, šiuo metu vadovaujanti Eitkūnų lietuvių jaunimo folkloro ansamblui „Liepona“, našlė, viena auginanti du mažamečius vaikus, savo dukrą Ireną leido i mokyklą Kybartuose. Kas rytą pati lydėjusi per sieną, nes vienam vaikui buvo nelengva prasibrauti pro didžiules pėsčiųjų eiles, po kelias valandas prie sienos stovincias vien tam, kad i Lietuvą nuneštų buteliuką velnio lašų ir cigarečių skurdžiam pragyvenimui užsitikrinti.

Tokiems ekonominiams migrantams nesvarbu be eiles praleisti i mokyklas skubancius vaikus, ne lietuviybę jų galvose.

Jono ir Irenos Vaidilų dukrą Laurą i mokyklą Vištytyje kas rytą lydėdavo Eitkūnuose gyvenusi mokytoja, vyr. skautė Vilija Rušinskaitė. Bet mokytoja Vilija, nepakentusi civilizuoto krašto žmogui neišvaizduojamo Lietuvos – Rusijos sienos režimo, išsikraustė gyventi i Kybartus. Kas gi dabar Laurutei padės pasiekti mokyklą?

Tokios tatau liūdno istorijos. Ir jų dešimtys. Gal jų nebūtų, jei mes turėtume tikras lietuviškas mokyklas, kurių ikūrimo jau penkiolika metų siekiame, bet vis pritrūksta jėgų.

O dabar viską dar labiau apkartina Lietuvos ir Rusijos pareigūnų griežtausi reikalavimai. Štai keletas jų:

– Lietuva, išduodama kaliningradiečiams daugkartines vizas atvykti i Lietuvą, reikalauja, kad šio, Rusijos administruojamo anklavo, gyventojai Lietuvoje būtų ne daugiau kaip 180 dienų per metus, kai tuo tarpu Lietuvoje mokslo metai trunka apie 250 dienų per metus. Nejaugi moksleivis dėl to turi 70 dienų priverstinai nevykti i pamokas Lietuvoje?

– Rusijos milicijos paval-

dume esantys pasų stalai, pasibaigus lapeliams Rusijos užsienio pase, turinciam 20 puslapių vietai vizoms – sienos kirtimo žymos antspaudams – kita pasą pagamina tik per du mėnesius. Tad vien dėl to pusę metų dar priverstinai busi įkalintas namie, neturėdamas galiojancio paso.

– Jau pasidarius naują Rusijos užsienio pasą, dar teks mažiausiai du kartus vykti i Karaliaučiuje esantį Lietuvos konsulatą ir stovėti ne vieną parą eilėse tam, kad gautum Lietuvos vizą, kuri, pasibaigus Rusijos pasui, naujai išduotajam jau nebegalioja!

– Lietuvoje mūsų vaikų negina joks socialinis – medicininis draudimas, nes jie ne Lietuvos piliečiai. Ar maža kas gali atsitikti kasdien keliaujant per sieną? Tėveliai kasdien lydi vaikus i mokyklą ir iš mokyklos užsienyje taip pat ne visada turi galimybių.

– Nuo rugšėjo Rusijoje įsigalioja privalomasis transporto priemonių civilinės atsakomybės draudimas, kainuosiantis apie 100 USD mėnesiui vienam automobiliui. Tai reiškia, kad i mūsų kraštą atvykstantys mokytojai negalės naudotis savo automobiliais, kurie dažniausiai yra vienintelė galimybė pasiekti mokyklą. Rusijos darbo inspekcija taip pat žada griežtai reikalauti, kad mokytojai

DRAUGAS
(USPS-161000)
THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.
Periodical class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices.
Subscription Rates: \$100.00. Foreign countries \$115.
Postmaster: Send address changes to Draugas – 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.
Mazindami pašto išlaidas, pakvitavimų už prenumeratą nesiučiami. Prie pavardės ir adreso, siųsdami laikraštį pažymime, iki kada prenumerata galioja.

Draugo prenumerata yra mokama iš anksto.			
JAV	Metams	1/2 metų	3 mėn.
Kanadoje ir kitur (U.S.)	\$100.00	\$60.00	\$38.00
Tik šeštadienio laida:	\$115.00	\$65.00	\$45.00
JAV	\$60.00	\$45.00	\$33.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	\$65.00	\$50.00	\$38.00
Užsakant i Lietuvą:			
Oro paštu	\$500.00	\$250.00	
Reguliariu paštu	\$100.00	\$55.00	
Tik šeštadienio laida oro paštu	\$160.00	\$85.00	
Tik šeštadienio laida reguliariu paštu	\$55.00		

Vyriausio redaktore – Danutė Bindokienė
Administratorius – Valentinas Kruplis
Moderatorius – kun. Viktoras Rimšelis
• Administracija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.
• Redakcija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:00, šeštadieniais nedirba.
• Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos atsiunčiamas, gavus prašymą, ką nors skelbti.
• Redakcija straipsnius taiso savo nuožiūra. Nenaudotų straipsnių nesaugo. Siunčiant prašome pasilikti kopiją.
El-paštas: administracija@draugas.org
redakcija@draugas.org
rasline@draugas.org
skelbimai@draugas.org

EDMUNDAS VIZNAS, M.D., S.C.
VIDAUS LIGŲ GYDYTOJAS
Kalbarne lietuviškai
6918 W. Archer Ave. Ste. 516
Chicago, IL 60638
Tel. 773-229-9965
Valandos pagal susitarimą

VIDAS J. NEMICKAS, M.D.
KARDIOLOGAS – ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.
Chicago, IL 60652
Kab. tel. 773-471-3300

ARAS ŽLIOBA, M.D.
AKIŲ LIGOS – CHIRURGIJA
219 N. Hammes Avenue
Joliet, IL 60435
Tel. 815-741-3220

DR. JOVITA KERELIS
DANTŲ GYDYTOJA
9525 S. 79th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. (708) 598-8101
Valandos pagal susitarimą

DR. TOMAS ZUBINAS
DANTŲ GYDYTOJAS
4560 W. 103rd St.
Oak Lawn, IL 60453
Tel. 708-423-5155

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.
DANTŲ GYDYTOJAS
Lietuviams sutvarkys dantis už priėmimą kainą. Susitarimui kalbėti angliskai arba lietuviškai.
4647 W. 103 St., Oak Lawn, IL
Tel. 708-422-8260.

Tai - Jūsų laikraštis

DRAUGAS

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

teratų konkursas. Gal todėl „Gėrio šviesa“ ir yra labai tinkamas knygos pavadinimas.

Knygos pristatymas įvyks per Los Angeles šaulių kuopos rudens pokylį šv. Kazimiero parapijos saleje š. m. rugšėjo 14 d. Knygą pristatys pats knygos redaktorius Valdemaras Michalauskas. Už knygą surinkti pinigai bus skiriamai „Lietuvos Vaikų vilties“ veiklai remti. Tad Lemberčių šeimos labdaros tradicija nemiršta, yra tęsiama toliau.

Jonas Navickas

JAV LB Clevelando Apylinkės Valdyba rengia
LIETUVIŲ DIENAS
Rugšėjo 27 - 28 d., 2003 m.

Šeštadienį, rugs. 27 d. 6:30 v.v.
Dievo Motinos parapijos auditorijoje

KONCERTAS

Lietuvių Meno Ansamblio

DAINAVA

Dirigentas Darius Polikaitis

Koncerto bilietai: \$20.00 \$15.00 \$12.00

vaikams iki šešioliikos metų - veltui

Bilietai užsakymai telefonu:

Regina Čiuberkienė 216 481 8067

Sekmadienį, rugs. 28 d. 10:00 v.v.

Šv. Mišios Dievo Motinos šventovėje

Giedos Lietuvių Meno Ansamblio DAINAVA ir

Clevelando Dievo Motinos Parapijos Choras EXULTATE

11:00 v.v. - 5:00 v.v.

Dievo Motinos parapijos saleje

MENO ir RANKDARBŲ MUGĖ

Pietūs svetainėje

Poeto Prano Lemberto šimto metų gimimo sukaktį paminėti 2003 metais Kaune išleista knyga Gėrio šviesa. Leidinį redagavo Valdemaras Michalauskas. Tai gan plataus masto leidinys, gausiai iliustruotas. Nors knyga dėmesio centrą skiria pačiam poetui, ten aprašoma ir jo žmonos Monikos rolė poeto gyvenime, taip pat apima kelių kartų Lemberčių šeimos gyvenimą, pradedant seneliais, baigiant sūnais Vitalio ir anūkių gyvenimo apžvalgomis.

Knygoje surinkti rašytojų bei visuomenės veikėjų prisiminimai apie Lemberčių šeimą. Randame ypač daug rašytojos Alės Rutos straipsnių, parašytų įvairiomis progromis. Ji viename įžanginių straipsnių duoda trumpą šeimos gyvenimo istoriją, pradedant su nepriklausomos prieškarinės Lietuvos laikais, baigiant trepties gyvenimu Vokietijoje ir vėliau Amerikoje. Kadangi Alė Rūta artimai pažino Lemberčių šeimą, ji galėjo su rašytojos jautrumu pažvelgti i šios šeimos sielą ir įvertinti Praną Lembertą kaip poetą, o taip

pat mums atskleisti tos šeimos humaniškumą, norą tarnauti visuomenei ir artimui.

Aprašymai nepriklausomoje Lietuvoje gausiai iliustruoti ne tik Lemberčių šeimos nuotraukomis, bet taip pat besikuriantis Lietuvos vaizdais. Tai ne tik vienos šeimos gyvenimo aprašymas, bet taipogi žiupsnelis mūsų istorijos. Čia aprašoma Prano Lemberto studijų dienos Kaune, gyvenimas su savo gyvenimo drauge Monika Biržuose. Gavęs notaro pareigas Biržuose, nenuleidžia rankų, atsiradęs gan kukliame mieste palyginus su Kaunu. Visomis jėgomis puola i visuomeninį ir kultūrinį darbą. Ne tik reiškiasi kaip poetas, bet rašo įvairiais teisiniais klausimais periodinėje spaudoje, organizuoja dramos būrelius, priklauso šaulių organizacijai, vadovauja skautams vyčiams. Budamas geras solistas, atlieka solo partijas bažnyčioje ir renginiuose. Įsteigia jaunimui cūožyklą ir teniso aikštę, ragina jaunimą sportuoti. Visomis jėgomis grąžina Biržus, dalyvauja muziejaus steigime, paminklų statyme ir

GĖRIO ŠVIESA

kituose projektuose. Jo žmona Monika aktyviai reiškiasi našlaičių ir senelių globoje, vadovauja Biržų apskrities vaikų auklėjimo ir šalpos komisijai, aktyviai dalyvauja našlaičių namų steigime. Lembertai šelpia neturtingus moksleivius. Knygos redaktorius klausia, argi vienas žmogus gali tiek daug atlikti? Pats i šį klausimą atsako. Ties darbai nebuvo visi atlikti iš karto. Gera atlikę vieną darbą Lembertai puldavo prie kito.

Atsiradę tremtyje, Oldenburgėje, Lembertai nenuleidžia rankų. Poetas dalyvauja kultūriname gyvenime, rašo periodinėje spaudoje, išleidžia poezijos rinkinį. Atkeliavę i Ameriką, apsisotja New Brittain mieste, vėliau išsikelia i Bostoną. 1964 m. Lembertai persikelia gyventi i Santa Monica Kalifornijoje. Čia greitai įsijungia i kultūrinį ir visuomeninį gyvenimą. Tik neilgai jiems tenka džiaugtis Kalifornijos saule. Ligos pakirstas, poetas miršta 1967 metais. Mirtis nepalaužia našlės Monikos Lembertienės. Ji pati gausiai aukoja lab-

darai, ragina sūnų Vitalį taip pat daryti. 1999 metais Vitalis netenka savo žmonos Danutės. Dar vienas gyvenimo smūgis ne tik Vitaliui, bet ir Monikai Lembertienei. Ir ta nelaimė jos nepalaužia.

Lemberčių gyvenimą Santa Monica mieste didžiulioje matome per lankytojų iš Lietuvos akis. Visa eilė viešnagių aprašymų parodo nepaprastą šeimos nuosirdumą, atidariusi duris i savo namus ir širdis dideliu skaičiu mūsų tautiečių. Čia daug turistinių išpūdių, kurie kai kada kartojasi, nes visi lankytojai mato panašius vaizdus. Tai gal ir negalima išvengti. Daug lankytojų perėjo per Lemberčių namus.

Iš knygos matyti, kad Lemberčių šeima yra išvystiusi stiprias šeimos tradicijas. Artedama prie šimto metų amžiaus, praradusi vyrą i marcią, Monika Lembertienė kartu su sūnumi Vitaliu gausiai remia labdarą, kultūrinę veiklą, literatūros veiklą leidybą. Jau dešimt metų veikia Vytauto Didžiojo universitete Lemberčių įsteigtas jaunųjų li-

DARBINGA JAV LB TARYBOS SESIJA OMAHOJE (2)

AUDRONĖ V. ŠKIUDAITĖ

Susipažinimo vakare JAV LB Tarybos prezidento pirminkė Regina Narušienė taip pristatė Krašto valdybos pirmininką Algimantą Gečį: subrendęs Lietuvos Bendruomenėje. Iš tiesų, jo pavardė JAV LB istorijos knygoje „JAV LB penki dešimtmečiai“ galima matyti jau nuo studijų laikų, daugiausia veikiant visuomeninių reikalų problematikos rėmuose. Jis yra įvairių darbų ir iniciatyvų autorius. Prieš trejetą metų A. Gečys jau trečią kartą buvo išrinktas Krašto valdybos pirmininku. Taigi jo raštu ir žodžiu pateikti pranešimai XVII Tarybos pirmojoje sesijoje Omahoje buvo tarsi ir apibendrinantys ne tik savo, bet ir visos Lietuvos Bendruomenės veiklą bei jos perspektyvas. „Turime pradėti kaupti dėmesį į išlikimą čia, – sakė A. Gečys pirmąjį vakarą. – Tuo labiausiai pasitarusiomis Lietuvai. O darbų netrūksta. Turime rūpintis senaisiais ateiviais. Kai kuriose apylinkėse tampa angliškai kalbančios, bet mums svarbiau lietuviškai galvojantys žmonės, – sakė kalbėtojas. – Mūsų karta jau pavargsta. Turime kreipti dėmesį į trečią bangą. Lietuviškose mokyklose jų vaikai sudaro didesnę pusę moksleivių. Mes turime patirties, kaip išlikti lietuviams, o jiems taip pat tai aktualu, ir mes galime jiems padėti. Mes turime padėti jiems legalizuotis. Kaip dirbom dėl NATO, taip dabar turime dirbti padedami naujai atvykusiems įgyti legalų statusą, kad jiems nereikėtų visko bijoti. Tuo suinteresuotos, pvz., ir Amerikos unijos. Turime ieškoti partnerių ir šiuo reikalu kurti koalicijas, – kalbėjo A. Gečys. – Mes turime rūpintis savo organizacijomis. Mūsų žmonės myli Lietuvą, jai aukoja, bet

dabar reikia pamąstyti, kaip skurdžiai gyvena mūsų organizacijos. Jeigu jų nebus, nebus ir tų aukų Lietuvai”. Toliau Algimantas Gečys prisiminė šios vasaros kelionę į Lietuvą ir pokalbį su Lietuvos valdžios atstovais dėl paramos išėjimo organizacijoms. „Ta kryptimi veikia ir Lietuvos ambasadorius JAV Vygaudas Ušackas. Jis deda pastangas, kad parama išėjimui atsispaustu kitų metų valstybės biudžete”.

Kiekvienas JAV LB Tarybos narys, prieš atvykdamas į sesiją, buvo gavęs Krašto valdybos narių veiklos ataskaitas, kuriose buvo ir valdybos pirmininko platus ir išsamus pranešimas, apžvelgiantis ne tik pastarųjų metų veiklą, bet ir konstatuojantis esamą padėtį. Pirmininkas jį taikė naujai į Tarybą išrinktiems žmonėms, kurių yra net 26 (iš 66). „Šiuo metu veikia 58 JAV LB apylinkės, 10 apygardų ir septynios vietovės turi igaliotinius, – rašo A. Gečys ataskaitiniame pranešime. – Organizacinio požiūriu JAV LB ir toliau lieka didžiausiu, plačiausiai išėjimo lietuvių jungiančiu visuomeniniu samboriu. Noriu pasidžiaugti, kad naujakuriui iš Lietuvos Laurynui Misevičiui parodžius iniciatyvą, šiais metais tapo akurta Bridgeport, CT, apylinkė. Reikia tačiau apgalvoti, kad nustojo veikti pavaldinga LB apylinkė Melrose Park, IL.

Tešiant naujakurių temą, A. Gečys prisiminė 2002 m. vasarą Dainavoje vykusią Krašto valdybos pirm. Romualdo Kriaučiūno ir talkininkų surengtą konferenciją, skirtą išėjimo kartų suartėjimui aptarti ir pakviest dalyvauti šį rudenį – spalio 24-26 d. – Putname, CT, rengiamoje šios konferencijos

Atsiveikiant, pokylio metu JAV LB Krašto valdybos pirmininkui Algimantui Gečiui buvo įteikta dovana, o sekretorei Teresei Gečienei – gėlių. Margaritos Bareikaitės nuotr. (iš kairės) Marija Remienė, Dalilė Polikaitienė, Algimantas bei Teresė Gečiai.

tašose. Savo pranešime Sigita Šimkuvienė, JAV LB Krašto valdybos vicepirmininkė naujų ateivių reikalams, pranešė, kad konferencijos pavadinimas bus „Nauji veidai – nauji sumanymai”. Į renginį kviečiami naujai atvykusieji. Jiems bus pasakojama apie JAV LB veiklą, ten bus kuriami projektai šiai veiklai pagyvinti. Konferencijoje dalyvauja naujoji Krašto valdybos pirmininkė Vaiva Vebraite ir Tarybos narys Vytautas Maciūnas.

Skaidydami A. Gečio pranešimą, ir dar viename skyrelyje randame paminėtą naujų ateivių temą. „Šviesių bendradarbiavimo pragiedrulių matome daugelyje LB vienetų, kur LB apylinkėse dirbujau naujai atvykusieji iš Lietuvos. Dvylikai LB vienetų (vienam iš penkių!) vadovauja naujakurys, įskaitant ir Amerikos didžiųjų miestų apylinkes, kurioms vadovauja naujai atvykusieji: dr. Daumantas Matulis (Philadelphia), Raminta Vil-

kienė (Detroit), Stasys Maksvytis (Los Angeles).

Kad neatrodytų, jog A. Gečio pranešime daugiausia buvo kalbama apie naujai atvykusius, reikia pasakyti, kad išskirtinę padėką atsišaukiantis pirmininkas išreiškė ilgamečiams darbininkams: Brighton Park, IL, apylinkės pirm. Salomėja Daulienė, Cicero, IL, apylinkės pirm. Mindaugui Baukui, St. Petersburg, FL, pirm. Vidai Meiluvienėi ir Philadelphia LB pirm. Vytiui Bagdonavičiui bei jų valdyboms už gausią finansinę paramą ir finansinių išpareigojimų Krašto valdybai vykdymą. Visa JAV LB gyvuoja ilgamečių bendruomenės darbininkų dėka. Štai Philadelphiaje jau 50 metų veikia „Lietuvių Bendruomenės“ radijas (koordinatore Julija Dantienė), o Čikagoje – „Margutis II“ (administravama a. Burutė Jasaitienė); 25- metų šventė anglų kalba leidžiamas „Bridges“ žurnalas (redaktorė Rasa Ardytė-Juskiene ir administratorius

Ramutis Pliūra); Socialinių reikalų tarybos globojamas tebeina „Pensininkas“ (keletą dešimtmečių jį redagavo Karolis Milkovaitis); „Lituanus“ žurnalas (Arydas Tamulis). Tai matomiausi veiklos rezultatai, o kiek darbo, kasdieninių pastangų ir elementaraus budėjimo pareikalauja visi kiti barai, kur dirba dešimtys, šimtai kuklių lietuvių darbininkų: Kultūros taryboje (pirm. Marija Remienė), Socialinių reikalų taryboje (pirm. a. Burutė Jasaitienė), Religijinių reikalų taryboje (pirm. ses. Margarita Bareikaitė), Visuomeninių reikalų taryboje (a. Algis Rimas, jo darbą perėmė dr. Elona Vaišnienė), sporto (ypač suklestėjo Amerikos rytiniame pakraštyje ir jo išjudintojas buvo Rimas Gedeika) baruose ir kt.

Atsiveikiant JAV LB XVI Tarybos Krašto valdybos pirmininkui A. Gečiui buvo įteikta atminimo dovanelė, o valdybos sekretorei T. Gečienei – puokštė gėlių.

PASIŪLYMAI JAV LB-NĖS XVII TARYBAI

JAV LB Krašto valdybos vicepirm. jaunimo reikalams pranešimas XVII JAV LB Tarybos pirmajai sesijai 2003 m. rugsėjo 13-14 d. Omaha, NE

Tešiasi lietuvių imigrantų antpludis ir JAV-es, o šioje srityje gan didelis skaičius jaunų žmonių. Šio jaunimo integracija į lietuvišką gyvenimą Amerikoje ir į Lietuvos Bendruomenės struktūras vyksta įvairiai. Kai kuriuose mūsų miestuose naujai atvykusi lietuvių įsitraukia į lietuvišką veiklą, tačiau,

reikia pripažinti, kad galima pastiprinti šią integraciją.

Kaip galima paskatinti jaunimą iš Lietuvos labiau integruotis į lietuvišką veiklą? Tai yra aktualus klausimas mūsų Bendruomenei. Jų interesai skiriasi nuo čia gimusių bei antros imigracijos lietuvių interesų. Kai kas iš jų atvažiuo mokyti. Dauguma čia atvažiuoja, ieškodami geresnio gyvenimo. Kai kurie atvyksta šeimomis, o kai kurie turi deti didelės pastangas, įskaitant išlaidas, laiką, energiją, kad galėtų atgauti savo šeimą.

Reikėtų ne tik paskatinti

neseniai atvykusį jaunimą įsijungti į mūsų eiles – reikia juos sudominti Lietuvos Bendruomenė. Turime nemažai pavyzdžių iš dabartinės mūsų veiklos, kur integracija gerai vyksta jaunimo tarpe: lituanistinėse mokyklose vis didėjančios bangos mokinių bei mokytojų skaičius; JAV Lietuvos jaunimo sąjungoje, sporto šventėse reikišias jaunimas iš Lietuvos; taip pat kai kas įsitraukia į lietuviškos radijos redaktorių eiles, kai kurie nariai reikišias lietuviškoje spaudoje.

Norėčiau pasiūlyti keletą konkrečių idėjų, kaip galėtumėm labiau įtraukti jaunus žmones į mūsų veiklą:

1. kiekviena LB-nės apylinkė turėtų paskatinti jaunimą prisijungti prie vietinės Jauno-mio sąjungos veiklos. Jeigu apylinkė neturi LJS-gos valdybos, reikėtų surasti būdą sukurti valdybą;

2. mūsų radijo programos galėtų ieškoti būdų, kaip įtraukti jaunimą į lietuvišką radiją. Jaunimas gali vesti kai kurias laidas arba kartais pristatyti jaunimo veiklos savo apylinkėje santraukas;

3. kai naujai atvykusieji nori leisti savo vaikus į lietuvišką mokyklą, bet neturi santuokų sumokėti už mokslą, mokyklos turėtų sudaryti sąlygas priimti šiuos mokinius ir ieškoti būdų, kaip rasti lėšas šiam tikslui.

Mes gerai žinome, kad LB-nės ateitis iš dalies yra jaunimo rankose. Linkiu naujai JAV LB-nės tarybai ir naujai Krašto valdybai sėkmės, ieškant efektingų būdų labiau integruoti mūsų jaunimą į prasmingą lietuvišką darbą.

Vidmantas Ruklys

KAS APVERKS JŲ DALIĄ...

Sibiro tremties atminimui

Nr. 7

— Užteks, draugai, užteks! Liaukitės! — Pasilinksminom — ir gana!

Taip siūlė taika jau neįstengdami ne tik pulsi, bet ir gintis, vien rankomis besidangstę galvas mūsų užpuolėjam.

Kruvinais, patinusiais veidais ištrūkę iš mūšiškių, jie skuo dė į kampus. Liko vien tik placiapetis, kuris švaistėsi sunkiais tarytum kumščiais. Du lietuviai, regis, stiprūs vyrukai, gavę po taiklų smūgį susverdėjo — vienas atsiremė naru, antrasis atsitrengė į stalą. Atsipeikėję iš mūšio pasitraukė.

— O, velniai! — gąvęs parašos dangčio briauna į pakaušį, nusikeikė vadeivą, —

Na, taika, vyrai! Užteks! — pasiūlė jis. — Mes jūsų neliesime.

Jis apsidairė, akimis ieškodamas, su kuo vesti derybas.

— Žiūrėk, kad nė pirštu! — pagrasė jaunasis lietuvis, sukėlęs šį triukšmą.

— Mano žodis — įstatymas.

Ant grindų sėdėjo niūrus dryžuotasis. Žygio rezultatai jo nedžiugino.

Peštynėms pasibaigus, atsidarė durų langelis ir pasirodė korpuso budintiojo galva.

— Už triukšmą ir riaušes nubausiu visą kamerą!

Grasvinimas buvo vien del akių. Niekas nenukentėjo. Buvo labai smalsu, kas tie

agresyvieji, taip puikiai žiną kalėjimo tradicijas. Iš kur jie? Kameros draugai, kurie čia buvo atsiradę anksčiau, paaiškino, kad tai kriminaliniai nusikaltėliai, sučiupti pleškaujant Lietuvoje. Jie irgi skubėjo „okupuoti“ mūsų kraštą.

J pavarė, kovos įspūdiams atslūgus, gulejau kamputyje ant manto ir galvojau apie savo likimą.

Nuteistas! Sudie, diplomė! Sudie, karjera! O Liuce? Sulig ta mintimi suskauo širdį.

Mielai, mylima mergaitė! Sudie ir jai. O Dieve! Penkeri metai! Be teismo, be gynybos, be teisės gintis pačiam...

Nuteise. Už ką? Kad buvau tautininkų organizacijos narys! Tarytum aš, laisvos Lietuvos vaikas, neturėjau teisės priklausyti bet kuriai legaliai veikiančiai grupei!

Užgrobė kraštą ir įkalina žmones už veiksmus, padary-

tus, kai jie dar buvo laisvi! Negi, stodamas į korporaciją, turėjau gauti Sovietų atstovybės leidimą? Ešą kritikavau sovietinę santvarką. Taip! Piktinausi smurtu prieš Lietuvą! Kalbėjau apie mums daromas skriaudas! Bet kas gi nusikaltėlis; tas, kuris kencia nuo pavergėjų, ar tie, kurie taip daro?

Dečiau iš pasipiktinimo, viriau pagieža. O kiek buvo tokių aukų! Vienas tik Dievas klausėsi nuskriaustųjų širdžių skundo.

Paskelbus nuosprendį, kalėjime laikė tik penkis paras.

Kai sudarė etapą, vežamuosius vidurnaktį išvarė į kiemą. Palydėti išėjo daug auvatomatininkų ir šunvedžių, laikantiems ant pavadelio po dresiruotą vilkų veisles, pedeski. Kai apsauga išsirikioavo ir pasirodė priimti kalinius, juos mažomis grupelėmis, po penkis, aštuonis, varė į Mic-

kevičiaus gatvę, kur kniūpščius suguldė ant grindinio. Kita grupė — paskui jau gulinius. Taip sutiesė kokius du šimtus vyrų.

Greta manęs pačias šlykščiausiais žodžiais keikėsi rusas, o kitoje pusėje — kunigas kalbėjo rožančių. Aš nesikeikiau, bet melstis irgi negalėjau. Nervai virpėjo. Gailejau savęs, neapkenčiau budelių, nesvetimas buvo ir keršto jausmas.

„Dieve, neapleisk manęs, neapleisk!“ — vis šnibždėjau.

— Keltis! — išgirdome komandą. — Rikiuotis po penkis! Susikibti už parankių! Laikyti kolonos! Žingsnis į dešinę, žingsnis į kairę laikoma pabėgimu! Konvojus šaus neįspėj! Suprantama?

— Suprantama... — skystai atsakė keliolika balsų.

Komandavęs konvojinių kas bjauriai nusikeikė, toks atsakymas jo nepatenkino.

DRAUGAS, 2003 m. rugsėjo 18 d., ketvirtadienis 3

Danutė Bindokienė

Ar tikrai Ameriką užvaldė bedievytė?

Bene kiekvienos tautos vyresnioji karta dažnai nusiskundžia, kad jaunimas nesilaiko jokių dorovės dėsnių, „nebijo Dievo“. Savo įsitikinimams paremti siūlo pasižūrėti, kaip jaunieji rengiasi, kaip elgiasi, kokios muzikos klausosi, kokiomis pramogomis mėgaujasi... Tokio palaido elgesio ir visuotinės hedonizmo epidemijos esą niekuomet anksčiau nebuvo, ypač kaip jie patys buvo jauni.

Daugelis taip pat įsitikinę, kad Amerika jau seniai nusisuko nuo Dievo. Ateistų pastangos akiai laikytis Bažnyčios ir valstybės atskyrimo principų, tariamai išdestyti pirmajame JAV konstitucijos punkte, ne kartą supriešino žmones, tarytum skatinamas juos išsirikiuoti vienoje ir kitoje „teisybės“ pusėje. Minios mentaliteta pakreipti norima linkme nesunku, ypač teigiant, kad reikia „išmesti net mažiausias užuominas apie Dievą“ iš viso viešojo valstybės gyvenimo.

Šios svarstybos ryškios ir Lietuvoje, kur taip pat ieškoma priemonių iškasti kiek galima gilesnį griovį tarp „valstybės ir Bažnyčios“, nepaisant, kad Lietuva save laiko katalikiška tauta. Dievo vardas tiesiog paniką sukelia ir Europos Sąjungai, kuri žūt bū pasiryžusi jo išvengti ruošiamoje konstitucijoje...

Ar „tikrai Ameriką jau užvaldė bedievytė? Pažvelkime atidžiau...”

Juk prisimename, koks triukšmas neseniai kilo, kai norėta Dievo vardą pašalinti „Priesaikos Amerikos vėliavai“, kurią kasdien kartoja milijonai moksleivių. Išliko ir pats JAV prezidentas, ir Atstovų rūmai, artimiausią sesiją pradėdami kaip tik šia priesaika. O prieš dvejus metus, įvykus teroristų išpuoliams, visa valstybė tiesiog praejo žūkliais: „God Bless America“. Ši giesmė aidėjo iš nesuskaitomų lūpų, tapusi beveik antroju himnu (panašiai, kaip mūsų tautoje „Lietuva brangi“). O „God bless you“ linkejimas yra taip įsišaknijęs, kad jį kasdien daug kartų girdime.

Beje, ant kiekvieno JAV pinigų įrašyti žodžiai: „Mes pasitikime Dievu“ (In God We Trust). Kongresas Vašingtone savo sesijas pradeda malda, valstybė moka algą ne tik Kongreso, bet ir karo kapeininkams, kurie dėvi karinę uniformą, keliauja su kariais į frontą ir atlieka sielovados

darbą net labai pavojingomis sąlygomis. Del šių dalykų niekas neprotestuoja.

Apskritai visa šio krašto teisėtvara, įstatymų leidyba, jų vykdymas, šalies kultura, tradicijos turi šaknis religijoje. Kaip National Public Radio komentatorius Joseph Locante yra rašęs „Chicago Tribune“ dienraštyje: „Mūsų valstybės kūrėjai suprato, kad demokratija remiasi jos piliečių doro, o dorovė iš esmės kyla iš religinių įsitikinimų. Mūsų valstybės tėvų nuomonės sutiko: įstatymai bus bejėgiai, jeigu neturės religijos idealų paramos”.

Vadinamoji kova tarp religijos gynėjų ir prieš bet kokias jos apraiškas valstybėje nusišaukusių kartais nuslysta į kraštutinumus. Kai uždraudžiama miesto aikštėje Kalėdų metu pastatyti Praktelelę, kai reikalaujama, kad iš valdiškų pastatų būtų išnešti linkme nesunku, ypač teigiant, kad reikia „išmesti net mažiausias užuominas apie Dievą“ iš viso viešojo valstybės gyvenimo.

Šios svarstybos ryškios ir Lietuvoje, kur taip pat ieškoma priemonių iškasti kiek galima gilesnį griovį tarp „valstybės ir Bažnyčios“, nepaisant, kad Lietuva save laiko katalikiška tauta. Dievo vardas tiesiog paniką sukelia ir Europos Sąjungai, kuri žūt bū pasiryžusi jo išvengti ruošiamoje konstitucijoje...

Ar „tikrai Ameriką jau užvaldė bedievytė? Pažvelkime atidžiau...”

Juk prisimename, koks triukšmas neseniai kilo, kai norėta Dievo vardą pašalinti „Priesaikos Amerikos vėliavai“, kurią kasdien kartoja milijonai moksleivių. Išliko ir pats JAV prezidentas, ir Atstovų rūmai, artimiausią sesiją pradėdami kaip tik šia priesaika. O prieš dvejus metus, įvykus teroristų išpuoliams, visa valstybė tiesiog praejo žūkliais: „God Bless America“. Ši giesmė aidėjo iš nesuskaitomų lūpų, tapusi beveik antroju himnu (panašiai, kaip mūsų tautoje „Lietuva brangi“). O „God bless you“ linkejimas yra taip įsišaknijęs, kad jį kasdien daug kartų girdime.

Beje, ant kiekvieno JAV pinigų įrašyti žodžiai: „Mes pasitikime Dievu“ (In God We Trust). Kongresas Vašingtone savo sesijas pradeda malda, valstybė moka algą ne tik Kongreso, bet ir karo kapeininkams, kurie dėvi karinę uniformą, keliauja su kariais į frontą ir atlieka sielovados

Taip atsiveikiname su Kaunu, su Teyne, ir išvežame mūsų į Rytus, ir nežinia... Buvo pati gražiausia Lietuvos mėnesio — gegužės — pabaiga...

Prasidėjo ilga, neapsakomai varginanti kelionė, kamav nepakenciamas troškulys. Vandens gaudavome tikrai karta per parą, kai traukinys sustodavo kur nors nuošalioje vietoje. Budavo, kad mūsų vagonus pastato ant atsiginių begiu kelioms paroms. Daugybė persedimu — iš traukinio į kalemą, etapo sustojimo vieta, kur pralaikydavo savaitėmis, o iš ten — vėl į vagonus. Ir taip ne kartą, ne du ir ne tris. Kuo toliau vazavome, tuo daugėjo vėgų gūjų savivales, smurto, baisios netvarkos ir apsilėidimo.

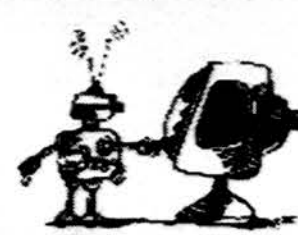
Iš Kauno išvežė beveik vien lietuvių, politinius kalinius, o vienas kitas įsimaišęs kriminalinis kiutojo tyliai.

Bus daugiau

Redaktorė
Daiva Guželytė-Švabienė
Parengta, remiantis Reuters-AFP-dpa-BNS, ITAR-TASS-ELTA
žinių agentūrų informacija bei pasaulio spauda

ĮDOMU ŽINOTI

Planeta, vardu Žemė, „persikrausto“

Grupė astronomų sako, jog žmonija greitai galės pajudinti Žemę į naują orbitą. Tai leistų daugiau nei dvigubai pailginti laiką, kurį mūsų planeta būtų tinkama joje gyventi.

Per artimiausią milijardą metų mūsų Saulės ryškis sustiprės, todėl, jei Žemė liks dabartinėje savo orbitoje, viskas joje išdžiū, ir žus bet kokia gyvybė. Po milijardo metų saulė bus apie 10 proc. ryškesnė nei dabar. Dėl to Žemė taps vis labiau kaistančiu „šiltnamiu“, kuriu dabar yra Venera.

Kompensuoti Saulės kaitros didėjimą bus galima tik vienu būdu — perkelti Žemės orbitą toliau nuo jos.

Viskas, ko tam reikia, yra didelis apie 100 km skersmens asteroidas, kuris turi pralekti netoli Žemės ir šitaip perduoti dalį savo orbitinės energijos mūsų planetai. Po to asteroidas nusuktų link Jupiterio, kur pasisemtų papildomos energijos, kurią vėliau vėl perduotų Žemei.

Panašus būdas jau dabar yra naudojamas siunčiant erd-

vėlavius į tolimas saulės sistemos dalis.

Žmonės dar turės tūkstančius metų, per kuriuos galės išsirinkti tinkamą asteroidą ir sukurti didžiulį uolai pajudinti link Žemės reikalingą technologiją. Saulės ryškio stiprėjimo kompensavimui prireiks asteroido, kuris priartėtų prie Žemės kas 6,000 metų, taigi maždaug kas 240 žmonių kartų.

Judinant Žemę į naują orbitą, tektų šiek tiek pakeisti ir kitų planetų orbitas.

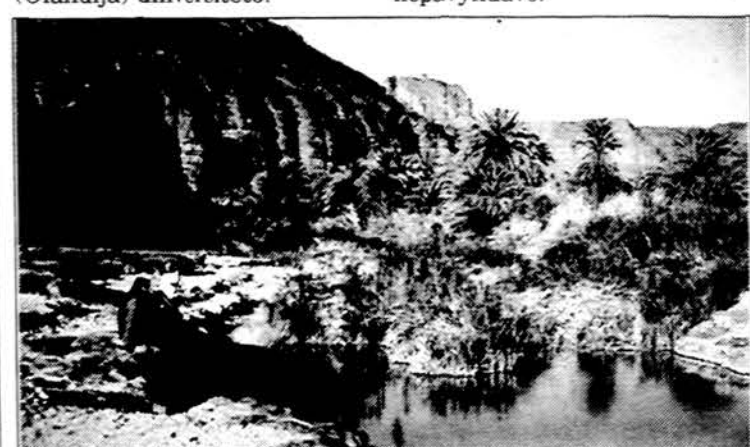
Skaiciavimai rodo, kad, perkėlus Žemę, nepastovios pavidarytų Veneros ir Merkurius orbitas.

Šią idėją iškelė Don Korycansky iš California universiteto ir Gregory Laughlin iš NASA, mano, kad į naujas orbitas būtų galima perkelti ir kitas planetas, taip pakeičiant ir padarant tinkamesnius gyventi jų klimatus. Tačiau visa tai teks daryti, imantis maksimalių atsargumo priemonių.

Jeigu 100 km skersmens asteroidas susidurtų su Žeme, visa gyvybė joje žūtų iškart.

Sacharos dykuma vėl pradeda žaliuoti

Į dykumą grįžta gyvenimas! Sachara nustojo plėstis ir pradėjo po truputį trauktis — nustatė Chris Ray vadovaujami mokslininkai iš Amsterdamo (Olandija) universiteto.

Gal ateityje Sachara nebus vadinama dykuma?

Jų rezultatai yra labai netikėti, nes iki šiol buvo tvirtinama, kad Afrikoje dykumos plečiasi labai sparčiai, o bet kokie bandymai stabdyti šį procesą nepavykdavo.

2003 metais ozono skylė gali būti rekordškai didelė

Ozono sluoksnis virš Antarktidos mažėja tokiu greičiu, jog šiais metais gali pasiekti rekordinį lygį, pareiškė Australijos mokslininkai.

Ozonas yra apsauginis atmosferos sluoksnis, saugantis žemę nuo saulės spindulių, ypač ultravioletinės radiacijos, galinčios sukelti odos vėžį, kataraktą (akies lęšio susidurimą) bei pakenkti jūrų gyvybei.

NASA duomenimis, 2000 metais ozono skylė išsiplėtė iki rekordinio 28,3 mln. kvadratinį kilometrą dydžio — ji buvo tris kartus didesnė nei Australija ar JAV.

„Tuo tarpu 2002 metais situacija buvo visiškai kitokia. Tada, esant neįprastai karštiesiems orams, ozono sluoksnis buvo mažiausias nuo 1998 metų“, sakė Antarktidą tiriančio Australijos padalinio mokslininkas Andrew Klekociuk.

Šiais metais ozono sluoksnis kol kas dar dengia visą Antarktidą.

1997 m. buvo priimta Kiotto sutartis dėl šiltnamio reiškinio sukeliančių dujų kiekio mažinimo. Tačiau didžiausia teršėja — Amerika — dar nepasirašė šios sutarties.

Vienos galaktikos gali „ryti“ kitas

Kaip jau seniai įtarė astronomai, viena didelė galaktika iš tikrųjų ryja kita mazytę galaktiką, rodo kosminio teleskopo „Hubble“ perduoti atvaizdai, kurie yra pirmieji tokio galaktikų „kanibalizmo“ įrodymai.

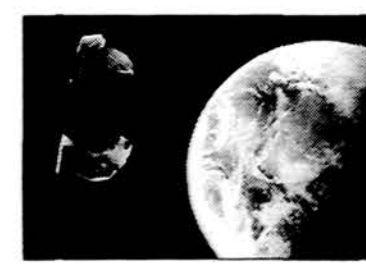
JAV ir Australijos astrono-

mai, ieškodami patvirtinimo šioms prielaidoms, pasinaudojo Hawaii esančiu Keck teleskopu, per kurį buvo galima pamatyti zvaigždžių sankaupas, traukiamas iš „nyktukinės“ galaktikos didžiosios galaktikos link. Ši įdomi pora yra maždaug už 2 mlrd. šviesmečių nuo Žemės. Vienas šviesmetis yra 10 trilijonų km, kuriuos šviesa nusikelia per vienerius metus.

Milžinė dar milijardus metų „ris“ savo kaimynę, sakė australų astronomas Duncan Forbes iš Swinburne universiteto. „Po kelių milijardų metų ji gali būti visiškai suardyta — iš jos gali likti neryškus pėdsakas“, sakė jis.

Naujoji NASA kosminė observatorija jau dirba

Neseniai į orbitą iškelta 1,2 mlrd. dol. vertės kosminė observatorija jau atsiuntė pirmuosius vaizdus, paskelbė NASA. „Space Infrared Telescope Facility“ (SIRTF) atsiuntė nepakartojamas erdvių fotografijas. Teleskopo derinimas ir aušinimas truks dar mėnesį, taigi ankstyvieji vaizdai nėra tokie ryškūs ir aiškūs, kokie bus tuomet, kai bus paskelbta oficiali SIRTF darbo pradžia. Šios observatorijos išskirtinis bruožas — jautrumas infraraudonajam spinduliavimui.

SIRTF jau veikia.

Iš palydovų padarytų nuotraukų analizė rodo, kad devintojo dešimtmečio pabaigoje dykumos plėtra sustojo, o vėliau Sachara ėmė trauktis. „Jei tai būtų buvęs tik trumpalaikis periodas, nebūčiau išdrįsęs skelbti tokią prieštaringą hipotezę, tačiau praėjus daugiau kaip dešimtmečiui aiškiai matyti, kad regionus, kurie anksčiau buvo vienas smėlis, grįžta gyvybė“, sako Ray.

Sacharos traukimas pirmiausiai buvo pastebėtas Mauritanijoje.

C. Ray nuomone, geriausiai augmenijos sugrįžimas pastebimas 6,000 km ilgio Sahelio — pusdykumos, besiribojančios su Sachara — ruože. Tai, ką palydovai rodo iš didelio nuotolio, galima nesunkiai pastebėti plika akimi būnant vietoje. Smėlio kopos žolėle po žolėle, krūmas po krūmu yra lėtai stumiamos į šiaurę. Galbūt tai dar nėra tokią vešlį žalumą, kaip savanorai, bet po truputį pradeda augti

netgi medžiai, kuriems reikia kur kas daugiau drėgmės.

I rajonus, iš kurių Sachara pasitraukė, vis dažniau grįžta žmonės. Taip yra Mauritanijos pietuose, Burkina Faso šiaurėje, Nigerio ir Chad vidurio rajonuose, didelėje Sudano teritorijoje. Šiose vietose 20 metų siautėjo baisi sausra, o dabar vėl didėja soros ir soros pasėlių plotai.

Visa tai galima paaiškinti keliomis priežastimis. Be abejo, tai skatina klimato drėgnėjimas, bet to labai svarbu yra tai, kad šių kraštų žemdirbiai pradėjo naudoti naujus žemdirbystės ir gyvulininkystės būdus, kurie nesuardo biologinės pusiausvyros ir nenuskurdina dirvos.

Ir tai — dar ne visos geros naujienos iš Sacharos dykumos. Rusų palydovai aptiko Sacharoje didoką upę.

Ji buvo aptikta Mauritanijoje, netoli Ataro oazės. Tos

„Tradicinis“ Sacharos dykumos vaizdas.

upės nerasime jokiam žemėlapyje, nes ji teka kokius 25 m po žeme.

Jeigu ji tekėtų žemės paviršiumi, galėtų aprūpinti vandeniu 50,000 gyventojų miestą.

Kas žino, gal kada nors taip ir bus, nes grėžiniai patvirtino, jog palydovas nemelavo, o, mokslininkų nuomone, tokių požemių upių Sacharoje yra ir daugiau. Jos gali padėti paversti milžinišką dykumą gyvybės pulsuojančiu kraštu, kuriu ji buvo tada, kai atsirado senovės Egiptas.

Prieš 10,000 metų Sachara buvo apaugusi žole ir žemais krūmokšniais.

Vėliau oro temperatūra vasarą labai pakildavo, o lyti beveik išvis perstojo.

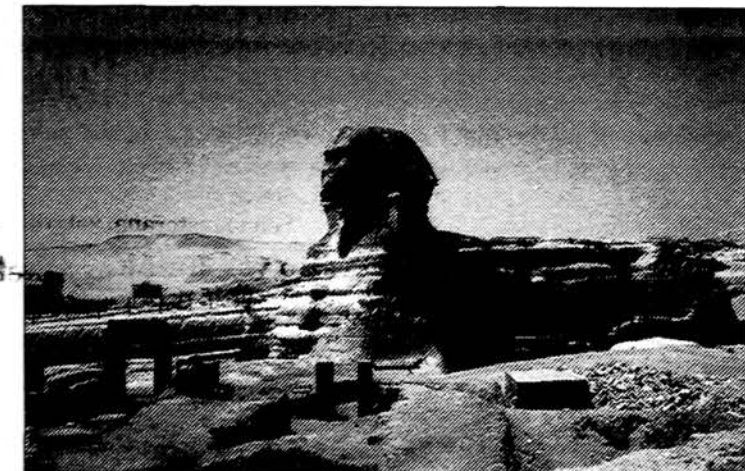
Egipto mokslininkai sieks įminti faraonų „prakeiksmo“ paslaptį

Egiptas pasitelks mokslą, kad išsklaidytų faraonų „prakeiksmą“, dėl kurio, pasak populiarių istorijų, mirė senovės Egipto valdovų kapavietės atvėrę tyrinėtojai, sakė Egipto senovės paminklų vadovas Zahi Hawass.

Jis teigė, kad mokslininkai dar neištirtose kapavietėse ieškos pavojingų medžiagų, dujų ar bakterijų, kurios paaiškintų „prakeiksmą“, apie kurį pradėta kalbėti po 1920 metų, kai paslaptį mirė vienas britų aristokratas, aptikęs faraono Tutanchamono kapą.

„Per vieną savo ekspediciją aš aptikau užrašą: 'Kiekvieną, prisilietusį prie mano kapo, tegu suveda krokodilas, begemotai ar liūtas'. Tačiau tai nereiškia, kad būtent taip turi atsitikti“, sakė Z. Hawass. „Mes norime mokslininkai įrodyti, kad egiptiečiai, užrašydami prakeiksmus, iš tikrųjų nemano, jog nuo jų mirties kiekvienas šandien jų kapo ramybę sudrumstęs žmogus“, teigė jis.

Dalis tyrimų bus skirta bakterijoms, kurios per daugelį

amžių galėjo išsivystyti mumifikuotose žmogaus liekanose.

Didžiosios Britanijos archeologas Howard Carter ir jo rėmėjas lordas Carnarvon 1922 metais pirmieji įėjo į jaunojo faraono Tutanchamono, valdžiusio Egiptą daugiau negu prieš 3,000 metų, kapavietę, esančią Luksoro Karalių slėnyje.

Lordas Carnarvon netrukus mirė nuo infekcijos, kuri prasiėjo įkandus uodui.

Tuo metu laikraščiai rašė, kad jį ir kitus prie šio atradimo

prisidėjusius asmenis mirtis ištiko dėl faraono prakeiksmo.

Anksčiau mokslininkai manė, kad britų aristokratą pakirto liga, kuri galėjo slypėti šiame kape.

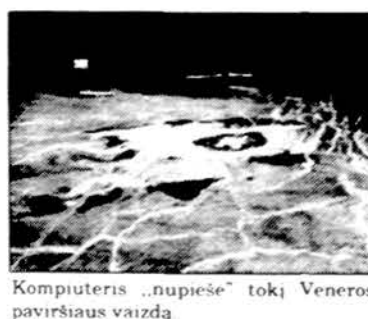
Z. Hawass pasakojo, kad ir jis pats kartą vienoje iš Egipto kapaviečių neteko sąmonės ir nuvyrto.

„Atsipeikėjęs galėjau apie įvykį papasakoti, ir žmonės būtų manę, jog tai — faraonų darbas. Bet juk tai buvo tik nelemtas atsitiktinumas“.

Šiuo metu žinoma, kad pieno produktų vartojimas sumažina tikimybę susirgti storiojo žarnyno vėžiu, osteoporozė bei arterine hipertenzija. Vyrams, norintiems apsaugoti nuo minėtų ligų, siūloma kasdien suvalgyti 2-3 pieno produktų patiekalus.

Didžiosios Britanijos mokslininkai mano, kad stiprus migreniniai galvos skausmai kyla ne kaip pakitimų galvos viduje pasekmė, o dėl nenormalios smegenų reakcijos. Jų gincytina teorija teigia, kad migreniniai skausmai atsiranda, kai smegenų ląstelės „elgiasi“ ne taip, kaip turėtų.

Švinas yra pavojingasis nei šiki šiol manoma. Gali būti, kad nuodingos yra net ir mažiausios švino koncentracijos. JAV mokslininkų atlikti tyrimai rodo, kad šis sunkusis metalas įtakoja vaikų fizinį ir protinį vystymąsi net ir tada, kai jo kiekis kraujyje neviršija iki šiol leistinomis laikytų ribų. Mokslininkai ištyrė 172 vaikus, jiems augant nuo 6 mėnesių iki 5 metų amžiaus. Sukakus 3 ir 5 metams, buvo atliekami intelekto lygio tyrimai. Pasitvirtino nuojauta, kad protiniai sugebėjimai silpnėja augant švino tankiui kraujyje.

Kompiuteris „nupiešė“ tokį Veneros paviršiaus vaizdą.

Pragariškas Veneros klimatas tokiu galejo tapti kur kas vėliau nei mane mokslininkai.

Tokią prielaidą leidžia padaryti naujausio tyrimo išvados. Jei tai būtų tiesa, tuomet šioje planetoje apie 2 milijardus metų galėjo egzistuoti sąlygos, panašios į Žemės. Tai būtų pakankamas laikas išsivystyti gyvybei.

Veneros dydis yra panašus į Žemės, ji yra artimiausia

Veneroje galėjo egzistuoti gyvybė

mūsų planetos kaimynė. Dabartinė jos atmosferos temperatūra būtų pakankama švino lydymui, o planetos paviršius nuolat lieja koncentruotos sies rūgšties liūtus. Rugšties debesys visiškai sustabdo Saulės spindulius.

Tačiau kadaise Veneroje gyvenimo sąlygos buvo ne prastesnės nei Žemėje — joje buvo didžiulį vandens telkinį. Planetos tiriantys mokslininkai sutinka, kad pragaras Veneroje užvėrė dėl šiltnamio efekto, tačiau sunku nustatyti, kada tai įvyko. Iki šiol manoma, kad lemtingi pokyčiai Veneroje įvyko prieš 4 mlrd. metų — praėjus vos 600 mln. metų po Saulės sistemos susidarymo.

Tačiau visai neseniai David Grinspoon, dirbantis JAV Texas Southwest tyrimų institute, tvirtina, kad šis reikšmin-

gas pokytis galėjo vykti kur kas vėliau.

Jis pažymėjo, kad ankstesni duomenys yra tik žemutinė pokyčių riba, nes, atliekant ankstesnius skaičiavimus, nebuvo atsižvelgta į debesų įtaką Veneros atmosferai.

Debesys atspindi šviesą atgal į kosmosą ir taip aušina planetos paviršių, o D. Grinspoon duomenimis, debesų įtaka atmosferai gali būti labai reikšminga. Jie atmosferą gali atvėrinti 100 laipsnių pagal Kelvino skalę.

Nors reikia atlikti išsamesnius modeliavimo darbus, D. Grinspoon tvirtina, jog temperatūrų skirtumas reikšia, kad vandeninai ir pakankama temperatūra planetoje galėjo laikytis dar bent du milijardus metų.

Šie duomenys taip pat verčia manyti, kad prieš 700 metų

Veneroje vykusį dar vieną globalinę transformaciją yra to paties šiltnamio efekto, kuris išdžiūvino vandenį, padarinys. Per antrąją transformaciją visos planetos paviršius ištirpo ir persiformavo.

D. Grinspoon pasakojo, kad, išnykus vandeniui, tektoninės plokštės būtų visiškai nustojusios judėti, o su jomis išnyktų ir efektyviausias būdas vidinei planetos šilumai išsklaidyti. Tai galėjo sąlygoti vidinį perkaitimą, kurio rezultatu pagaliau tapo visos planetos plutos persilydymas ir persiformavimas.

Šie atradimai reiškia, jog „gyvenamoji zona“ planetose aplink tolimą zvaigždžių sistemą gali būti kur kas platesnė, nei manoma iki šiol, nes anksčiau manoma, kad Venera į ją jokiu būdu nepatenka.

Prezidentas ragina paspartinti žemėtvarkos skandalų tyrimą

Atkelta iš 1 psl.

Premjero sudaryta darbo grupė, patikrinusi dešimties apskrityų viršininkų administracijų pareigūnus, iki rugsėjo pradžios jau nustatė 1,026 tarnautojus, kurie toliau bus tikrinami dėl žemės sklypų įsigijimo teisėtumo.

Iš viso apskrityse dirba apie

3,000 valdininkų.

Daugiausiai tikrintų valstybės tarnautojų yra Utenos apskrityje — 139, mažiausiai Tauragės — 66.

Po 74 valstybės tarnautojus nustatė Alytaus ir Marijampolės apskrityse, 93 — Vilniaus, 109 — Panevėžio, 112 — Šiaulių, 116 — Klaipėdos, 117 —

Telšių, 126 — Kauno apskrityje.

20 ir daugiau sklypų savo vardu turi 75 valstybės tarnautojai, mažiau nei 10 — 3,000 valstybės tarnautojų, tarp kurių vyrauja trijų-keturių sklypų turėtojai.

Tačiau nemažai sklypų turi ir valstybės tarnautojų artimieji.

A. Sabonis pristatė naujų Kauno sporto rūmų projektą

Atkelta iš 1 psl.

Statybų sumanymas buvo aptartas ir su vyriausybės vadovu Algirdu Brazausku, kuris idėjai visapusiškai pritarė.

Naujieji sporto rūmai būtų pastatyti prie jau dabar K. Baršausko ir Biržiškų gatvių sankirtoje esančio A. Sabonio „Žalgirio“ krepšinio centro, kuriame veikia ir A. Sabonio krepšinio mokykla.

Pagal išankstinį projektą, naujoji sporto arena talpintų iki 10,000 žiūrovų. Joje taip pat veiktų baseinas, treniruotės salės. Sporto arena būtų pritaikyta ir koncertams rengti.

Numanoma objekto kaina — apie 70 mln. litų.

V. Štusauskas mestus kaltinimus tirs prokuratūra

Atkelta iš 1 psl.

Tokius įtarimus pareiškė antradienį į ligoninę patekęs V. Štusauskas.

„Parlamentaras įsitikinęs, kad Seimo restorane jį buvo mėginama nunuodyti“, teigia antradienį paskelbtame Lietuvos laisvės sąjungos pranešime spaudoje.

58 metų parlamentaro teigimu, antradienį jam pasidarė silpna išgerus Seimo restorane kavos ir suvalgius kiaušinių. Seimo medicinos punkte pamatavus parlamentaro spaudimą, medikų teigimu, jis buvo „kritiškai žemas“.

Teismui perduota Panevėžio verslininkus reketavusios gaujos narių byla

Atkelta iš 1 psl.

Kiti trys jo bendrininkai buvo pervežti į Vilnių. Tikėdamiesi išvengti baudžiamosios atsakomybės, netrukus V. Kirklys, A. Lazauskas bei V. Rakauskas pabėgo iš sostinės ligoninės.

1997 metų pradžioje pabėgę gaujos nariai atsiuntė laišką Panevėžio apygardos prokuratūrai. Jie tikino esą nekalti ir nieko nežina apie R. Okulčiaus reketavimą.

Vėliau pabėgusių nusikaltėlių paiešką pradėjusi Lietuvos policija gavo informacijos, kad

* **Bolonojioje iškilmingai švenčiamas Europos universitetų Didžiosios chartijos 15-osios metinės.** Lietuvos teisės universitetas yra pakviestas prisijungti prie šios chartijos. Iškilmėse, vykstančiose seniausioje Europoje Bolonojios universitete, įkurtame prieš 900 metų, Lietuvos teisės universiteto rektorius prof. Alvydas Pumputis savo parašu patvirtino Lietuvos teisės universiteto prisijungimą prie Europos universitetų Didžiosios chartijos. Europos universitetų vadovai, pasirašę Didžiąją chartiją, skelbia visoms valstybėms ir visoms tautoms fundamentinius principus, kurie visada tarnautų tikrajam universitetų pasauliui. (LR-Elta)

* **I Lietuvą grįžo sekmdienį Gainesville (JAV) pasibaigusiame 33-iajame pasaulio baidarių ir kanojų irklavimo čempionate aukso ir bronzos medalius iškovojo lietuviai Alvydas Duonėla ir Egidijus Balčiūnas.** Abu irklautojai pripažinti, kad pasaulio čempionatas JAV buvo vienas sunkiausių.

* **Kvaišalų kontrabanda įtariamo Kauno miesto tarybos nario Enriko Daktaro advokatas Ricardas Girdziūšas kreipėsi į Aukščiausiojo Teismo pirmininką Vytautą Greičių ir paprašė įvertinti antrą kartą jo ginamąjį suimti nutarimus teisėjos Julijos Tichonovos veiksmus. R. Girdziūšas tvirtino, kad**

jie slapstosi užsienyje.

Iš ieškomo trejetto pirmasis 2001 metų kovo 13 d. Ispanijoje buvo sulaikytas A. Lazauskas. Užsienyje šis bėglys naudojosi padirbtais dokumentais ir gyveno gana prabangiai.

Generalinės prokuratūros paruoštas prašymas išduoti jį diplomatiniais kanalais buvo perduotas Lietuvos ambasada Ispanijoje, tačiau pavėlavo. Nustatytu laiku nesulaukę prašymo išduoti A. Lazauską Lietuvai ir neturėdami pagrindo ilgiau jį laikyti už groty, ispanai

suihti E. Daktarą nusprendusi teisėja J. Tichonova ne tik ignoravo dar praėjusiais metais priimtus Aukščiausiojo Teismo senato nutarimus, bet ir Baudžiamojo proceso kodeksą, kuris nurodo, kad namų areštą į suėmimą galima pakeisti tik tuomet, kai įtariamasis pažeidžia areštu nustatytus apribojimus. (KD-Elta)

* **Bankrutuojanti Kauno dailiosios keramikos bendrovė „Jiesia“ kitą mėnesį jau turėtų nebedirbti.** Įmonė stokoja apyvartinių lėšų, todėl dabar tik baigia pradėtus gamybos procesus. Teismas paliko įmonės likimą spręsti kreditoriams, kuriems „Jiesia“ skolinga apie 42 mln. litų. Finansų ministerija kreipėsi į Konkurencijos tarybą dėl valstybės pagalbos, bet ji sprendimo dar nepriėmė. Apie 90 proc. „Jiesios“ skolos sudaro skolos valstybės institucijoms — „Sodrai“, Mokesčių inspekcijai, Turto bankui. Bankroto byla bendrovei iškelta pernai balandį. (R-VZ-Elta)

* **Bankas AB „Snoras“, perėmęs 56.24 proc. AB „Šiaulių stumbras“ akcijų iš buvusių pagrindinių įmonės savininkų, šios bendrovės darbuotojams nuo balandžio nemokėtas atlyginimus žada pradėti grąžinti po poros savaitių — kai susitars su kitais įmonės kreditoriais. Padėti atgauti atlyginimus šiauliečiams jau siūlė skolų išieškojimo UAB „Gelvoros sau-**

kalbėjo Kauno miesto meras Arvydas Garbaravičius. Jis negalėjo tiksliai įvardyti sumos, kuri bus skirta iš miesto biudžeto, nes galutinis sporto arenos projektas dar neparengtas.

„Tačiau miestas prisidės, ir žymiai“, patikino jis.

A. Sabonis buvo nekalbus. Paklaustas, ar jo apsisprendimas nepasirašyti naujos sutarties su „Portland Trail Blazers“ yra susijęs su sporto rūmų Kaune idėja, trumpai atsakė, kad „ne“.

Sumanymų Kaune pastatyti šiuolaikiškus sporto rūmus buvo ir anksčiau, tačiau visi bandymai paprastai baigdavosi nesėkme.

kavinę valdancios valstybės įmonės „Greminta“ direktorė Vidmanta Žižienė atmetė įtarimus, jog parlamentaras galėjo apsinuodyti maistu, kaip nepagrįstus ir kreipėsi į Seimo Etikos ir procedūrų komisiją.

I Greitosios pagalbos ligoninės Toksikologijos skyrių paguldytas Seimo narys trečiadienį telefonu sakė, jog jo sveikata pagerėjo, kraujo spaudimas normalizavosi.

Trečiadienį Seimo restorane apsilankę Vilniaus miesto Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos tikrintojai ir paėmė maisto mėginius.

lietuvių paleido. Išėjęs į laisvę, jis vėl pasislėpė, tačiau pernai Velykų sekmadienį jis buvo vėl sulaikytas ir į Lietuvą parskraidintas kovo 26 dieną iš Prancūzijos. 5 metus nuo Lietuvos teisės saugos slapstėsi vyriškis iškliuvo Paryžiuje, įtarus vagystę.

Nuo teisės saugos besislapstęs V. Rakauską prieš keletą metų sulaikė Lietuvos pasieniečiai, panevėžietis buvo nuteistas.

gos konsultacijos“ (GSK). „Šiaulių stumbras“ darbuotojai atlyginimų negauna nuo balandžio, o įmonė jiems skolinga apie 1 mln. litų. (VZ-Elta)

* **Nors viena po kitos dygsta bendrovės, užsiimančios pensijų kaupimo veikla, patį reformą ima gauti pasiskolos ir mitai, nes trūksta informacijos.** Vyriausybė ir Seimas, taip ilgai po savo kabinetus stumdę pensijų reformą ir nutarę, jog patys piliečiai turi pasirinkti, dalyvauti joje ar ne, dabar palieka ją be globos. Nors buvo žadėta reformos pristatymui ir propagavimui skirti 0.5 mln. litų, kol kas, atrodo, tie pinigai dar tebeguli kuriame nors ministerijos seife. Jei ir toliau valstybė tik „propaguos“ savo kūrinių, gali būti, jog net „Sodros“ spėlionės, kad pirmaisiais metais pensijų fondų veikloje dalyvaus apie 5-6 proc. dirbančių žmonių, gali pasirodyti perdėm optimistinės. (VZ-Elta)

* **Apie 40 nardytojų entuziastai iš Panevėžio, Kauno, Vilniaus ir kitų Lietuvos vietovių savaitgalį valė centrinę Galvės ežero dalį ties Trakais, o Trakų nacionalinio parko sunkvežimis išvežė apie 2 tonas jų surinktų butelių, plytelių ir kitokių šiukšlių. Iš įdomesnių radinių nardytojai surėngė parodelę, kurioje puikavosi stalinistiniai vėliavų kotai, antikvarinės lėkštės, puodai ir mobilūs telefonai. (VZ-Elta)**

Draugo fondo garbės nariui

A + A

Dr. VINCUI MACIŪNUI

iškeliavus į amžinybę, nuoširdžią užuojautą reiškiam žmogui GENOVAITEI, sūnams VYTAUTUI ir ALGIUI su šeimomis, broliui dr. ALGIRDUI MACIŪNUI su šeima, kitiems giminėms ir draugams.

Draugo fondas

Mūsų klasės draugei

A + A

**VIDAI BRAŽENAITEI
VAITIEKŪNIENEI**

po sunkios ligos Australijoje išėjus Amžinybėn, jos seseriai dr. NIJOLEI BRAŽENAITEI-PARONETTO su šeima, VIDOS vaikams MARIJAI RAULINAITIENEI, ALGIUI, ANDRIUI, JUOZUI su šeimomis, giminėms ir artimiesiems, reiškiam gilią užuojautą ir kartu liudime.

Buvusios Kauno „Aušros“ gimnazijos mokinės:

Marija Arštikaitytė-Uleckas

Elena Čiurlytė-Barnett

Dalia Galaunytė-Augūnas

Birutė Kukaitytė-Preikštas

Iškeliavus Amžinybėn

A + A

BIRUTEI JASAITIENEI,

giliai užjaučiame jos šeimą ir artimuosius. Daugelio širdyse jos atminimas ilgai neišblės.

Omahos Lietuvių Bendruomenė

SKELBIMAI

PASLAUGOS

TAISOME
SKALBIMO MAŠINAS,
ŠALDYTUVUS, ŠILDYMO
SISTEMAS, VIRYKLAS, ORO
VĖSINTUVUS,
H. DECKYS
TEL. 773-585-6624.

STATE FARM INSURANCE
AUTOMOBILIŲ, NAMŲ, SVEIKATOS
IR GYVYBĖS DRAUDIMAS
Agentas Frank Zapolis ir Off. Mgr.
Aukšė S. Kane kalba lietuviškai.
FRANK ZAPOLIS
3208 1/2 West 95th Street
Tel. 708-424-8654/773-581-8654

IŠNUOMOJA

Woodridge išnuomojami
1-2 mieg. naujai suremontuoti
butai. 1 mieg. — \$607;
2 mieg. — \$682.
Tel. 630-910-0644, Jana.

Išnuomojami kambariai
Orland Hills rajone moteriai arba
vyriui. Tel. 708-873-0891.
Palikti žinutę ir tel. numerį,
perskambinsime.

DĖNESIO! DĖNESIO!
Neseniai stygkote, teikote darbo ar būto, tačiau skelbtis laisvąjį? Ne
bėda. DRAUGAS Jūsų skelbimą išspausdins nemokamai. Tereikia pateikti
tel. 773-585-9500 ar užsukti į DRAUGO administraciją adresu 4545 W. 63 St., Chicago, IL 60629.

III PASAULIO LIETUVIŲ DAINŲ ŠVENTĖS „MES“ 2003 LIETUVOJE

VAIZDAJUOSČIŲ RINKINYS

ANSAMBLIŲ VAKARAS
SOKIŲ DIENA
DAINŲ DIENA

Šios profesionaliai paruoštos vaizdajuosės parduodamos
rinkinyje arba atskirai po vieną.

Puiki kokybė!

AMERIKOS LIETUVIŲ TELEVIZIJAI
VIENINTELĖ AMERIKOJE IŠSIGJO TEISĘ IŠ LIETUVOS
NACIONALINĖS TELEVIZIJOS OFICIALIAI
RODYTI IR PLATINTI ŠVENTĖS VAIZDAJUOSČIŲ.

KREIPKITĖS TELEFONU 708-839-9022

Žiūrėkite Amerikos Lietuvių Televizijos laidas
ketvirtadieniais ir sekmadieniais nuo 7 v.v. iki 8 v.v.
per WFTB Čikagos 23 kanalą.

...išėjai ten, iš kur negrįžtama,
bet darbai Tavieji bus visada gyvi...

A + A

BIRUTĖ JASAITIENĖ

Nuoširdžiai užjaučiame dukteris JŪRATĘ ir AUŠRĄ, sūnų ALGĮ ir jų šeimas, likusius liūdesyje gimines, lietuvių išeivijoje ir Tėvynėje, kurie patyrė Birutės rūpestį ir didelį atsidavimą Lietuvai.

*JAV Lietuvių Bendruomenės
Vidurio Vakarų apygardos valdyba*

A + A

Agr. STASEI MARTINKIENEI

mirus, mūsų mielai KRISTINAI, netekus brangios Mamytės, reiškiam širdingiausią užuojautą ir kartu liudim.

*Valiulis Irena
Eglės Firmer šeima*

Mielai sesei

A + A

STEFANIJAI KAUNELIENEI

iškeliavus į Amžinybę, dukrą RŪTĄ, sūnus SAULIŲ, ALGĮ, VYTAUTĄ bei jų šeimas užjaučiame ir kartu liudime.

Lietuvos Dukters Detroito skyrius

Draugo fondo garbės nariui

A + A

ANTANUI JUODVALKIUI

iškeliavus į amžinybę, nuoširdžią užuojautą reiškiam dukrai EGLEI su vyru, sūnui UOSIUI su šeima, broliui BALIUI, seserims GENEI ir ELZEI su šeimomis Lietuvoje bei kitiems giminėms JAV, Kanadoje, Lenkijoje ir Lietuvoje.

Draugo fondas

Lietuvių Motinai Teresei

A + A

BIRUTEI JASAITIENEI

iš šio pasaulio pasitraukus, te jį ilsisi Dangiškojo Tėvo šviesoje. Patys skaudžią netektį išgyvendami, guodžiame jos dukteris JŪRATĘ ir AUŠRELĘ su šeimomis bei kitus artimuosius.

Elena ir Karolis Milkovaičiai

Giliai išgyvename JAV Lietuvių Bendruomenės Socialinių reikalų tarybos pirmininkės

A + A

BIRUTĖS JASAITIENĖS

mirtį. Su dideliu pasišventimu, kantrumu ir pasiaukojimu ji palietė nesuskaičiuojamą skaičių tautiečių išeivijoje ir Lietuvoje. Pilnaja žodžio prasme ji buvo motina tūkstančiams Lietuvos našlaičių ir šimtams Lietuvos vaikų su negalia. Jos artimo meilės darbus žadame tęsti, tvirtai tikėdami, kad Birutės šviesus pavyzdys papildys JAV LB Socialinių reikalų tarybos darbuotojų gretas pasišventusiais asmenimis.

Reiškiam užuojautą dukterims JŪRATEI BUDRIENEI, AUŠRAI PETRY, sūnui ALGIUI JASAIČIUI, jų šeimoms, giminėms ir artimiesiems.

JAV Lietuvių Bendruomenės Krašto valdyba

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

Cicero meras Ramiro Gonzalez sveikina JAV Lietuvos Bendruomenės Kultūros tarybą ir dėkoja už pasaulinės muzikos žvaigždės solistės Violetos Urmanos koncerto Cicero mieste surengimą. Koncertas vyks rugsejo 21 d. 3 v.p.p. Morton gimnazijos auditorijoje (J. Sterling Morton H.S. Auditoria, 2423 So. Austin Blvd., Cicero, IL.). Bilietus galima įsigyti „Seklycioje“ (2711-15 West 71st Street, Chicago, IL 60629); tel. 773-476-2655; fax. 773-436-6909. Dėl bilietų ir aukų galima kreiptis į organizacinio komiteto narę Ireną Kriaučiūnienę tel. 630-734-9626 arba adresu. 806 Kenmare Dr., Burr Ridge IL 60527.

Rugsejo 17 d., trečiadienį, į Čikagą atvyko solistė Violeta Urmanavičiūtė-Urmana. Ji dalyvaus repetitijose su simfoniniu orkestru.

I Violetos Urmanos koncertą rugsejo 21 d. autobusas iš Marquette Parko, nuo Šv. M. Marijos Gimimo baznyčios (aikštelėje bus galima palikti automobilį) išvyks 1 v. p.p., o iš Brighton Parko, nuo Šv. M. Marijos Nekaltojo Prasidėjimo baznyčios, 1:30 v. p.p. Bilietus galima įsigyti „Seklycioje“ (2711 West 71st Street, Chicago, IL 60629) tel. 773-476-2655; fax. 773-436-6909.

Autobusas į V. Urmanos koncertą rugsejo 21 d. iš PLC išvyks 2 v.p.p. ir parveš atgal po koncerto. Registracija tel. 708-346-0756 arba 630-243-0791.

Rugsejo 21 d. Lemonte Violetos Urmanavičiūtės-Urmanos koncerto bilietai nebus parduodami.

Morton auditorijoje bilietų kasa koncerto dieną bus atidaryta nuo 12 val. iki 2:15 v.p.p. Čekiai nebus priimami.

Jonas ir Laima Šalčiai, nupirkę bilietus į Violetos Urmanos koncertą, paliko 250 dol. auką paremti koncerto organizavimą.

Marquette Parko Lietuvos namų savininkų draugija kviečia į susirinkimą, kuris įvyks rugsejo 19 d., penktadienį, 6:30 val. v. Šv. Mergelės Marijos Gimimo parapijos salėje, 6820 S. Washenaw. Programoje: pranešimai, pasitarimas dėl apylinkės reikalų, vaisės.

LIETUVOS DUKTERYS VĖL KVIEČIA

Vel pasikuko žemės ratas Višatos ekrane.

Vel kris į žemę lapas auksiniame rube...

O Lietuvos Dukterys, nors dar saulutei tebešildant, jau pradeda galvoti, kaip vėl su-burti savo mielus bičiulius, kaip įdomiau pravesti ateinančių Rudens pokylį, kuris įvyks spalio 25 d., 6 val. vakaro, Jaunimo centre.

Yra dainos posmas — dėka meilės pasaulis sukasi... Iš tiesų, ar tai ne tiesa? Meilė, kokia ji bebūtų, neša tik gerį ir puošia pasaulį, žmogų, sukelia tik gerus jausmus, o meilė artimui, kuriam galime padėti, manau, yra pati kilniausia, ir todėl kviečiame prisidėti vėl prie mūsų kuklių pastangų tai įgyvendinti. Ateikite, prašome, praskaidrinkime vargą, nelaimės paliestą artimą ir būsimę patys daug laimingesni. Musų tautos dainius Maironis, paklaustas, koks jo gyvenimo „motto“, pasakė: kitiems nešdamas laimę, pats ją atradau.

Esame iš anksto dėkingos, kad programos pagrindinė atlikėja sutiko būti mums višioms labai gerai žinoma ir pažįstama rašytoja, poetė Nijolė Jankutė-Užubalienė. Kaip visuomet, bus gera vakariene, gros Stelmoko orkestras, šokiai, loterija.

Vėl prašome laimikių (didėsnų ir mažesnių) laimės šulinii. Juos atnešti, o taip pat užsisakyti stalus, bilietus prašome Nameliuose 2735 W. 71st St., Chicago, IL 60629. Tel. 773-925-3211. Iki maloniausio pasimatymo.

Irena Gelazienė

PAMINĖTA BIRUTĖ JASAITIENĖ

Šių metų rugsejo 13 dienos „Chicago Tribune“ dienraščio leidime korespondentė Barbara Sherlock gražiai aprašė lietuvių visuomenininkę Birutę Jasaitienę, atskleidžiamą jos taurią asmenybę ir paminėdama ją pažinojusių ir šilumą bei supratimą patyrusių žmonių atsiminimus.

„Kiekvieną dieną, 16 metų, Birutė Jasaitienė dirbo pelno nesiekiančioje JAV LB Socialinių reikalų organizacijoje, Marquette Parke. Visuomet

šviesi, su lengva šypsena lūpose, Birutė atiduodavo visą savo laiką bendruomenės reikalams, dirbdama nuo ankstyvo ryto iki vėlomos. Birutė Jasaitienė jautėsi labai laiminga, galėdama padėti daugybei, pagalbos prašančių, žmonių Amerikoje ir Lietuvoje“, rašo „Chicago Tribune“ žurnalistė.

„Chicago Tribune“, Saturday, September 13, 2003, „Advocate promoted Lithuanian causes“, by Barbara Sherlock.

KARTU PASIDŽIAUKIME ATLIKTAIS DARBAIS

Ruduo, tai visus metus trukusio darbo derliaus nuėmimo ir surinkimo laikas. Tai ilgo ir sunkaus darbo užbaigimo metas, apvairuojamas pabaigiamųjų vaisių, sukviečiant visus talkininkus, kad kartu pabandytų, pasivaišintų ir pasidžiaugtų bendrai atliktu darbu.

Į tokią rudens derliaus puotą „Vaiko vartai į mokslo“ organizacija kviečia visus savo esamus bei būsimus rėmėjus ir bendradarbius. Susitikime š.m. rugsejo 28 d., 12:30 val. p.p., Pasaulio lietuvių centro didžiojoje salėje Lemonte, ne tik pasidžiaugsime šiais metais atliktais darbais, bet tuo pačiu pasisemsiame ryžto ir įkvėpimo toliau tęsti taip reikalingą darbą su mūsų tėvynėje vargstančiais ir nelaimingais problematiškų šeimų vaikais.

Lietuvoje „Vaiko vartai į mokslo“ remiami aštuoni dienų centrai yra tarytum saugūs uostai tiems vaikams, kurie auga mažai arba visai nepatirdami tėvų meilės, globos, gerumo ir švelnumo. Dažnai jie tinkamai neaprengti, alkani, užuot lanke mokyklą, išstumti elgetauti. Tad kaip gali tokioje šeimoje užaugti gera

savimonę turintis visavertis žmogus, jei, vaiku būdamas, negirdėjo gerų žodžių, nematė gerų pavyzdžių, nebuvo pastebėtas, įvertintas, gėriui paskatintas?

„Vaiko vartai į mokslo“ organizacija ne tik rūpinasi ir finansiskai šelpia šiuos rizikos vaikus bei juos globojančius dienos centrus, bet taip pat savo tarpe esančių pedagogų ir socialinių darbuotojų dėka yra paruošusi ir išleisusi dvi atskiras programas: 1. Charakterio ugdymo, ir 2. D.R.A.S.A. (Drisk rūkalų, alkoholio, svaigalų atsisakyti). Abu leidiniai susilaukė priedėramo dėmesio ir yra sekmingai naudojami dienos centruose. Šį rudenį jau pradėta ruošti ir trečioji, labai laukiama Savimonės ugdymo programa (S.A.U.).

Tikimės, kad į Rudens derliaus pietus gausiai atsilankę, svečiai ir rėmėjai maloniai pabendraus ir skaniai pavalgys, be to, savo dalyvavimu parems ir prisidės prie šio bei kitų „Vaiko vartai į mokslo“ organizacijos projektų įgyvendinimo. Jūsų visų laukiami!

Ritonė Rudaitienė

Marijos Nekaltojo Prasidėjimo seserų Putname, Connecticut, seselių vienuolyne, Vėlinių dieną, sekmadienį, lapkričio 2 d. Šio saskrydžio šv. Mišias aukos ir pamokslą sakys (11 v. r.) vienuolyno kapelionas kun. Vytautas Gedvainis. Po pietų vyks Naujosios Anglijos rėmėjų posėdis, iš Lietuvos atvykusi vienuolijos vyriausioji vadovė ses. M. Ignė Marijošūtė pasidalins mintimis apie seselių veiklą ir apaštalavimą Lietuvoje. Po to bus prisiminti mirusieji: bus lankomos kapinės, šventinami paminklai, vienuolyno koplyčioje vyks Mišparai už mirusiuosius. Visi kviečiami! Norintys dalyvauti tel. 860-928-7955 praneša ne vėliau kaip iki spalio 27 d.

Dail. Giedrės Žumbakis retrospektyvinė dailės darbų paroda Čiurlionio galerijoje, Jaunimo centre, atidaroma rugsejo 26 d., penktadienį, 7:30 v.v. Atidarymo metu gros studentų muzikos grupė „Baltic Asteroids“. Paroda veiks iki spalio 12 d.

Tautinis ansamblis „Grandis“ kviečia įsijungti į linksmai nusiteikusių vėteranų ratelį! Šokėjų būry dings ta kasdieniniai rūpesčiai! Kviečiami tautinių šokių megejai nuo 45 iki 75 metų, kurie kartu su grandieciais turės galimybės šokti XII Šokių šventėje. Pirmoji repetitija — jau šį šeštadienį, rugsejo 20 d., 5-7 v.v., Pasaulio lietuvių centre, mažojoje salėje. Turint klausimų skambinti ansamblio meno vadovė Violetai Fabianovich tel. 708-422-3556. Laukiame jūsų. Šokam!

Vytauto Didžiojo šaulių rinktinė ruošia linksmą gegužinę rugsejo 21 d., 12 val., Šaulių namuose, 2417 W. 43rd Str. Gros Algimantas Barniškis, bus vaisės.

LIETUVIŲ PĖDSAKAI AMERIKOJE

Kelionė į Spring Valley, IL

AUDRONĖ V. ŠKIUDAITĖ

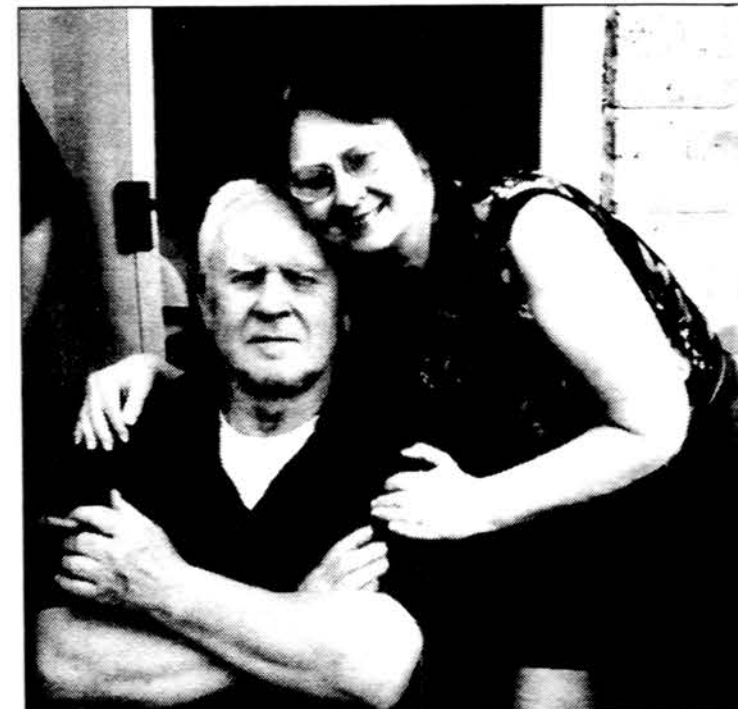
Su Stasiu Dubausku, ALTO skyriaus Cicero, IL, pirmininku, gyvenančiu Clarendon Hills, IL, susipažinau ALTO gegužinėje praėjusiais metais. Tai buvo laikas, kai JAV Kongrese ir Senate buvo ruošiamasi balsuoti dėl vadinamojo „Laisvės akto“, baltiečiams suteikiantio galimybę patekti į NATO antrąjį etapą. Lietuvių organizacijos rinko parašus po petijomis, kuriose Kongreso ir Senato nariai buvo raginami palaikyti įstatymą. Stasys Dubauskas su dukters pagalba internete buvo surinkęs apie 2,000 lietuviškų pavarčių iš visos plačios Amerikos ir šių pavarčių savininkams pasiuntęs laiškus, kviečiančius įtaigoti savo valstijų pareigūnus balsuoti už „Laisvės aktą“.

Tuo metu, kai mes kalbėjome su S. Dubausku, neseniai „Drauge“ buvo atspausdinti mano reportažai iš Pensilvanijos lietuviškų miestelių ir pašneko-vas papasakojo apie Illinois valstijoje esantį Spring Valley miestelį, kurį jie su žmona buvo „atrado“ prieš keletą metų, ir pažadėjo jį parodyti man. Dubauskai — mėgėjai keliauti. Jie kartą sustojo Spring Valley miestelio restorane papietauti ir, skaitydami vietinį laikraštėlį, pamatė nuotrauką, kurioje buvo įamžinti 1922 m. miestelio gimnazijos abiturientai. Visų 20 jaunuolių pavarės buvo lietuviškos. Tas faktas jiems įstrigo į atmintį. Savo pažadą nuvežti į šį miestelį Stasys Dubauskas išpildė vieną 2003 m. rugpjūčio šeštadienį.

Ir štai mes sėdime jų automobilyje ir iš Čikagos važiuojame į vakarus. Važiuojame trise — su mumis kartu važiuoja Marija Dubauskienė. Jaučiuosi kaip Amerikos atradėja, nes važiuoju į vakarus, apie kuriuos kalba visi kaubojiški filmai. O, pasirodo, kad tų vakarų istorijoje yra įspausta ir lietuviška pėda. Stasys Dubauskas visą kelią pasakoja. Pasakoja apie viską, tarsi būtų perskaitęs visas pasaulio knygas: pradedant nuo mano šiuo atveju idomos senųjų lietuvių pėdsakų Amerikoje temos iki demokratinės rusų revoliucijos ir pirmojo Rusijos prezidento Kerensko, kuris, anot Dubausko, mirė Amerikoje vos prieš keletą metų (Columbia universitete New Yorke dėstęs slavų istoriją), iki rusiškos kilmės Kansas kvietė. Jis prisipažino, kad žmona Marija yra pajaukavusi: „Tau reikėjo būti policininku“. O kad Stasys Dubauskas mėgsta ieškoti ir jam sekasi surasti, įsitikinau ir pati. Kai tik pirmą kartą išlipome Spring Valley miestelio automobilį aikštelėje prie parduotuvės ir kai jis pakalbino pirmą pasitaikiusią moterį, tuo metu taip pat sustojusią aikštelėje, ji pasirodė esanti lietuvaitė (pusiau, nes jos tėvas buvo italas). Ir apskritai, mes šios kelionės metu aplankėme tris miestelius ir Stasys Dubauskas, kuris buvo mūsų kelionės vadovas, pakalbino 5 žmones, trys iš jų buvo lietuvių kilmės. Bet apie viską iš eilės. Mes dar tik susėdome į Dubauskų mašiną ir pajudėjome į vakarus, senu laukinių vakarų užkariautojų keliu.

Kelionės draugai

Dubauskas Ateitininkų namų sodelyje Lemonte vykstančiose lietuviškuose renginiuose visada matydavau dviese. Nors Marija ne lietuvaitė, bet ji jau beveik kaip lietuvaitė, nes mąsto lietuviškomis kategorijomis. Ji visa persiėmusi Stasio lietuvių ir noriai leidžiasi į kalbas lietuviška tematika. Štai ji pasakoja, kaip jos senelis, 1930 metais

Marija ir Stasys Dubauskai.

išėjęs į pensiją, iš Mason City, Iowa, važiuojo į Grand Rapids. Ten jam labai patikdavo, ir Marija pridėjo komentarą: „Ten labai gražu, kaip Lietuvoje“.

Tai mūsų žmonai patinka Lietuva? — klausiu Stasį Dubauską.

— O taip. Mes nuo 1992 m. kas dveji metai ten važiuojame. Šį rudenį važiuosime taip pat.

Marijos Dubauskienės šaknys — giliai Amerikoje. Jos kraujyje teka anglų, airių, vokiečių kraujas. Vienas protėvis į Ameriką iš Vokietijos atvyko apie 1870-uosius metus, o kitas — gal XVII amžiuje iš Anglijos. Klausiu, ar senieji kitų tautų ateiviai taip pat turi kokias organizacijas. Stasys Dubauskas sako, kad jis žino vokiečių, lenkų, airių, čekų organizacijų. Jų kaimynai tėvas buvo čekas, kuris jaunas priklauso „Sokol“ organizacijai. Iš tiesų, neseniai lankyjamasi Berlyne, sužinojau, kad ten tebeveikia „Sokol“ namai, kuriuose tebeveikia čekų tautinė mokyklėlė.

Cicero, IL, miestelyje, kur mes su mama 1949 m. atvykome iš Vokietijos stovyklų, daugumą gyventojų sudarė čekai. Lietuviai gyveno tik aplink Šv. Antano bažnyčią. Kai aš lankiausi Morton gimnazijoje, visi mano draugai buvo čekai. Mūsų, lietuvių, tarp kelių šimtų mokinių buvo penkiolika, — pasakoja S. Dubauskas ir įsileidžia į filosofiją: — Kas žmones laiko grupėje? Kai jie jaučia kokią nors priepauidą. Atimk priepauidą, ir tikslas buriotis išnyksta. Lietuvius rusai labai spaudė, todėl jie išsilaikė.

Drulytės žodžiai, — pagalvoju klausydamas Stasio Dubausko ir prisiminiau Lietuvos istorijos dėsytąją sovietiniame Vilniaus universitete. Ji mums antrame kurse pasakodavo, kad vakarinėje dalyje, kur lietuvių valdė vokiečiai, jie greitai nutautėjo, o tose vietose, kur valdė rusai, lietuviai išsilaikė. Tik ji nutaitejimo priežastį matė aukštesnėje vokiečių kultūroje. Šiandien nesistebiu, kodėl šitą dėsytąją sovietinę valdžią greitai išvijo iš universiteto.

Čikagos apylinkės — anglies kasyklų rajonas

Mėgstu žmones, kurie daug kalba. Marija sako, kad jos vyras mėgsta kalbėti. Jis sako, kad iki Spring Valley yra daugiau kaip 100 kilometrų. Man pasirodė, kad daugiau kaip 100 mylių, nes nuvažiuojame gerą gabalą kelio. Per tą laiką turėjome laiko apkalbėti daugelį dalykų.

Illinois valstijoje yra ir daugiau lietuviškų miestelių, — sako Dubauskas. Vienas iš jų — Westville, IL, — apie 150 mylių į pietus nuo Čikagos. Ten irgi buvo parapija. Lietuviškos parapijos veikė St. Charles, IL, ir Geneva, IL, West Frankfort, IL. Pažįstu žmogų, kilusį iš pastaro-

jo miestelio. Tai Bernardas Narušis, JAV LB Tarybos prezidentas, pirmą kartą įvyko, pakalbinkite jį. Jis yra jau antros kartos lietuvis, gimęs West Frankfurte. Žinau, kad vienu metu West Frankfurte gyveno 5,000 lietuvių. Ten, pietinėje Illinois dalyje, yra anglies kasyklos, kur anglis buvo kasama šachtose — po žeme, o vakarinėje dalyje, Spring Valley, kur mes dabar važiuojame — atviru būdu, nes anglis buvo negilias. Kai kurios kasyklos Illinois veikia ir šiandien, bet ši anglis yra gana prastos kokybės, todėl niekas nenori jos pirkti. Amerikoje visa elektra gaminama atominėse ir šiluminėse jėgainėse, kuriose deginama anglis. Elektros gamintojai nenori naudoti Illinois anglies, nes ją reikia smarkiai valyti nuo priemaišų.

Kasyklose buvo labai sunkus darbas, — toliau pasakoja Stasys Dubauskas. — Lietuviams atitekdavo tik sunkūs darbai, apskritai atvykėliams iš Rytų Europos gyvenimas buvo sunkus. Praėjusiam šimtmečiui tai buvo pigiausia darbo jėga. Jeigu skaitėt amerikiečių rašytojo Apton Sinclair knygą „The Jungle“ (Raistas), tai ten parašyta tikra teisybė. Man apie tai pasakojo teta.

Bus daugiau

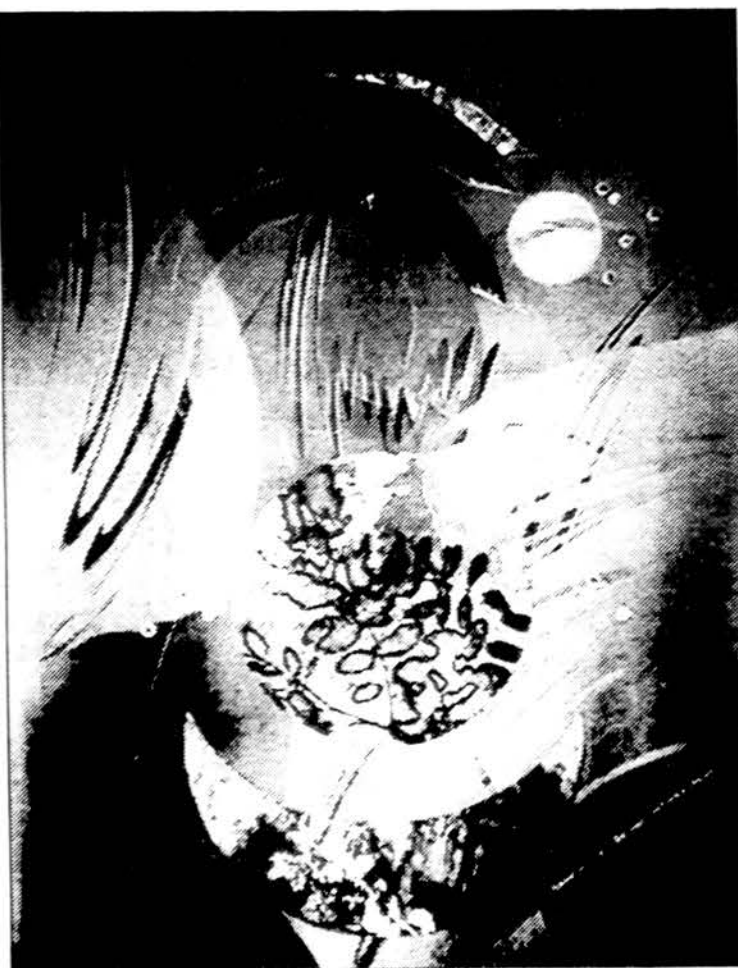
PALAIMINTOJO JURGIO MATULAIČIO MISIJA

maloniai kviečia ateiti į pabėdravimo pietus spalio 5 d., 12 val., PLC didžiojoje salėje. Tuo pačiu paminėsime ir mūsų kapelioną kun. Algirdo Palioką, SJ, tris sukahtis: 10 m. PJM misijos sielovadoje; 30 m. kunigystės; 35 m. priklauso Jėzaus draugijai. Kun. A. Paliokas paruošė savo straipsnių rinkinį, kurio išleidimui bus skiriamas šių pietų pelnas. Pietus gamins Aldona Soliūnienė, gros Broniaus Mūro orkestras. Stalus ar vietas prašome užsisakyti pas B. Kronienę tel. 630-968-0184.

SKELBIMAI

• Namams pirkti paskolos duodamas mažais mėnesiniais įmokėjimais ir prieinama nuosimčiai. Kreipkitės į Mutual Federal Savings, 2212 West Cermak Road. Tel. (773) 847-7747.

• FANTASTIKA! TO DAR NIEKAD NEBUVO! Tik 15,9 cento skambinant į Lietuvą, 4,9 cent JAV bet kada. Jokių papildomų mokesčių. Tikslus apskaičiavimas. Kokybiškiausias ryšys. Kreipkitės vakarais lietuviškai į DIAL NOW atstovą su 9 metų patirtimi tarptautiniuose ryšiuose. Tel. 708-386-0556. Naudodami DIAL NOW paslaugas, tuo pačiu remiate išeivijos lietuvišką žiniasklaidą. DIAL NOW — patikimiausias ryšys su Lietuva bei visu pasauliu!

Giedrė Žumbakis. Menulis, Jupiteris ir Venera. Monotipija. 2002

Soka Tautinis ansamblis. „Grandis“